БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8610) | 1958 оной апрелиин 9, среда | Сэн 20 мүнгэн

Профсоюзуудай областной V конференци

офсоюзуудай областной союз- дын V конференци мүнөө- эгдэхэнь. Энээнэй урда тээ союзна эхин организаци- й суглаанууд, аймагуудай, тной конференцинүүд болоо Союзхоорондын конференциин адууд профсоюзуудай област- Соведэй хоёр жэл соо хэ- дэлмэриин дүнгүүдые зүб- лсэхэ юм.

ртийна организацинуудай алгаар хүдэлхэдөө, профсо- организацинууд энэ үе соо бэхижээ, 13 мянган хүн шэ- гэшүүндэ абтаа, ажахын зо- нуудые шиидхэлгэдэ бүри ехэ дүүргэдэг болоо.

офсоюзуудай үүргэ дээшэ- ын тулада Коммунистическэ ин абаһан хэмжээнүүд, илан- «СССР-эй профсоюзуудай хү- ри тухай» КПСС-эй ЦК-гэй брьска Пленумэй шиидхэбэри союзна хүдэлмэри һайжа- ада ехэ туһа болоһон байна. ышленность, барилгые шэнэ хүтэлбэрилдэг болоходо союзуудай нютагай организа- дай үүсхэл эдэбхиие улам лүүлхэ арга олдоо. Профсою- Соведүүд, месткомууд бү- э эрхэтэй болгогдожо байна. -гэй Пленумэй эрилтын ёһоор лажа, республикын профсо- организацинууд үйлэдбэриис бэрилгэдэ ажалшадые улам хабаадуулдаг, социалисти- мүрысөө бүри шадабаритай- эмхидхэдэг боложо байнхай. элхэдэ, Улан-Удын сэмбын кын коллектив энэ жэлдэ 50 метр сэмбэ түсэбһөө гадуур уялга абаа һэн. Фабком, эй профсоюзна организаци- социалистическэ уялгануудай лтые хирэ хирэ болоод лэ даг, мүрысэгшэдэй уялгаяа хэ арга нүхэсэл олгодог юм. сөөнэй дүнгүүд бүхы хүдэл- эд, алба хаагшадта мэдээ- э байдаг. Үнгэрэгшэ жэлэй арталай дүнгөөр совнархо- профсоюзуудай Соведэй хоёр- шан энэ фабрикынхидта үг- эн. Тэдэнэр энэ жэлэй гурбан соо түсэбһөө гадуур 16 мянган сэмбэ нэхээ. Ханда- Шулуутайн леспромхо- , Зэдын комбинадта, Барга- Адагай загаһанай комбинад- луута-Нуурай шахтануудта, предприятинуудта суута шах- иколай Мамайн үүсхэл үргэ- дэмжэгдэнэ.

өө ажахын продукт элбэгээр ын түлөө Кяхтын, Яруунын, гой совхозуудай, Байкало- рын, Тимлюйскэ, Хэрэнэй үдэй профсоюзна организа- эдэбхитэйгээр тэмсэжэ ай.

лан нарижуулгын, ухаалан лтын хэрэгтэ профсоюзна ко- үүд хүдэлмэришэдые бүри хабаадуулдаг болоо. Уралан уулгын дурадхал тоосоото үе өр дахин олоор ороо. Ура- арижуулагшадай, ухаалан шодой бүлгэмүүдые мүнөө оюзууд байгуулна. Ухаалан хэрэгтэ эдэ бүлгэмүүдэй үһатай байхань лабтай. Пред- инуудта үйлэдбэриин зүблөөн үнгэргэгдэдэг боложо байн- Эдэ зүблөөнүүд дээрэ нёдон- мянган дурадхал абтажа, бэридэ хэрэглэгдээ һэн. Тэ- ашаар ажалай эмхидхэл эли бодо һайжарһан, горьтой мүнгэн зөөри алмагдаһан байна. КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор предприятинуудта саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнүүд байгуулагдаа. Энээнһээ уламжалан үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ажалшад бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг боложо байнхай. Мяханай комбинадта болоһон түрүүшын хоёр зүблөөн дээрэ 200 гаран дурадхал ороо һэн.

Гэр байра бариха, ажалшадай культурна эрилтэнүүдые хангаха асуудалнуудые профсоюзна организацинууд шиидхэлсэдэг болоо. Мүн ажалшадай амаралта тухай ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө жэлдэ профсоюзай путёвкоор 8 мянга гаран хүн курортнуудта, амаралтын байшангуудта, 10 мянга гаран хүүгэд профсоюзай пионер лагерьнуудта амарха юм.

Гэхэтэй хамта, республикын профсоюзна организацинуудай, хүтэлбэрилхы органуудайнь хүдэлмэридэ горьтой дутуунууд бии. Профсоюзуудай областной Совет КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй эрилтын ёһоор хүдэлмэрээ шэнэдхэн табижа үшөөл шадаагүй байһаар. Загаһанай, ой модоной, нютагай промышленностиин олохон предприятинуудай, совхозуудай профсоюзна организацинууд Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлхэ тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри мүртэйгөөр хэнэгүй. Предприятинуудай, ажахын органуудай хүдэлмэри һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, мүрысөө эмхидхэхэ тухай профсоюзна организацинууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдынь анхарал үшөөл багаар табина, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые олоор хабаадуулха аргануудые хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Социалистическэ мүрысөө ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилдэг ушар олон үзэгдэнэ.

Механизмуудые хүсэдөөр ашаглаха, материал алмаха тухай оролдолго багаар гаргагдана. Иимэ эзэн бусын ябадалые профсоюзна организацинууд заримдаа обёордоггүй гү, али хэрэгсээнгүй гарадаг зантай.

Саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнүүдые байгуулха хүдэлмэриие профсовет, профсоюзуудай комитедүүд ехээр унжагайруулна. Мүнөө олонхи предприятинуудта үйлэдбэриин зүблөөнүүд байгуулагдаа. Гэбэшье, Борьёогой совхоздо, Хандагатайн, Байгалай леспромхозуудта, олон МТС-тэ иимэ зүблөөнүүд хүдэлмэрээ эхилээдүй байһаар.

Профсовет, профсоюзуудай комитедүүд профсоюзна организацинуудые саашадань бэхижүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй. Илангаяа хүдөөгэй профсоюзна организацинуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха шухала. КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ профсоюзна организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха үүргэтэй.

Профсоюзуудай областной Соведэй хүдэлмэридэ областной союзхоорондын конференциин делегадуудай сэгнэлтэ үгэхэ, бүхы дутуу дундануудыень хурсаар шүүмжэлэн элирүүлхэ, хүдэлмэриинь улам һайжаруулха тушаа һанамжа, дурадхалнуудые оруулха байһаниинь лабтай.

һү, үндэгэ бэлэдхэхэ, худалдаха 1958 оной нэгэдэхи кварталай гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

ажалһаа ехээр продуктнуудые г болохын түлөө ороноймнай ажахын ажалшад социалисти- мүрысөө үргэн далайсатайгаар жа, мяха, һү, үндэгэ бэлэдхэ- удалдаха 1958 оной нэгэдэхи алай түсэбые эрхим амжалта- ар дүүргэбэ. Бүхыдөө СССР мяха бэлэдхэлгэ, апрелиин 1- байдалаар, 104 процент, һү—103 т, үндэгэ—129 процент дүүр- эн байна. Хамта дээрээ 570 н тонно мяхан, 2 миллион 864 н тонно һүн, 1 миллиард 45 он үндэгэн бэлэдхэгдэһэн, ху- агдаһан байна.

хозууд болон совхозууд нёдон- лэй энэ үеынхидэ орходоо энэ нэгэдэхи квартал соо 101 мян- нноор ехэ мяха, 351 мянган тонноор ехэ һү гүрэндөө тушааһан, худалдаһан байна.

Мяха бэлэдхэхэ талаар РСФСР, Украинска ССР, Белорусска ССР, Литовско ССР, Латвийска ССР, Молдавска ССР, Эстонско ССР болон Грузинска ССР түсэбөө эрхим амжалтатайгаар дүүргэбэ.

РСФСР, Белорусска ССР, Латвийска ССР, Литовско ССР, Эстонско ССР, Армянска ССР, Грузинска ССР, Азербайджанска ССР, Узбекскэ ССР, Казахска ССР, Киргизскэ ССР, Таджикска ССР ба Туркменскэ ССР һү, мяха, үндэгэ бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, һү тушаалгаяа үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшээлхэдэ нилээдгүй дээшэлүүлһэн байна.

МАЙН 1-нэй ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨГӨӨ УЛАМ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ!

Түнхэнэйхидэй үүсхэлые дэмжээбди

Шэнэ тогтоолые һайшааһан колхознигууд МТС-үүдһээ машина, техникэ худалдан абажа, өөһэдынгөө ажабайдалда түүхэтэ ехэ хубилалта хэжэ байна. Тэрэ тоодо манайшье «Улаан Одон» колхозой гэшүүд 7 трактор, 4 комбайн, кукуруза хуряаха 2 комбайн, 11 сеялкэ, үбһэ сабшадаг 8 косилка болон бусад шухала хэрэгтэй техникэ даб дээрэ худалдажа абаа.

Колхоздомнай таряан ажалай комплексно бригада эмхидхэгдэнхэй. Бригадымнай гэшүүд хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэжэ байха үедөө поли дээрээ трактораар наг шэбхэ гаргана. Үнэһэ, шубуунай аргал тараагдана. Мүн үрэһэ хүрэнгээ тарилгын шанарта хүргэжэ байнабди.

Һаяхан «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой нүхэр Тахановай хүтэлбэрилдэг комплексно-тракторна бригадын гэшүүдэй үүсхэлые уншажа, ехэтэ баярлаабди. Энэ бригадынхид Донбассай шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые халан абажа, республика соогоо мүрысөө дэлгэрүүлбэ.

Түнхэнэй механизаторнуудай үүсхэлээр зоригжон, энэ жэлдэ бидэнэр 600 гектар газарта шэнинсэ тарижа, га бүриһөө 14 центнер ургаса, 70 гектарай га бүриһөө 8 центнер гэршүүхэ, 120 гектарай га бүриһөө 10 центнер овёс, га бүриһөө 12 центнер хара таряа хуряаха гэһэн уялга абанхайбди.

Механизаторнуудай байха полевой стан барижа байнабди. Зэр зэмсэгүүдээ хадагалха сарай, трактор, машинануудтаа гараж ойрын үдэрнүүдтэ барихабди. Энэ барилгаяа хэхэдэмнай манай колхозые шефтээ абаһан Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэд туһалха юм.

100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаха үүсхэл гаргаһан хонишодойнгоо хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ хэрэгтэнь бидэнэр туһалнабди. Хонидойнь дал хорёое дулаалжа, үбһэ тэжээлыень зөөлсэнэбди.

Һуудал байдалайнгаа хубилжа, һайжаржа байхада, артелимнай гэшүүд сүлөөтэй сагаа бүри хүхюун, сэнгэлигээр үнгэргэдэг боложо байна. Залуу шинраг хүбүүд, басагаднайшье олон. Энэ жэлдэ амаралтын гэр, спортын талмай, колхознигуудай һууха 11 шэнэ гэр, 1 культбаза, хажуудань хоёр квартиратай гэр баригдаха. Хараалһан барилгануудаа болзор соонь хэхын тула бригадымнай гэшүүд модо, шулуугаа бэлдэжэ, зөөжэ байна.

Хэдэн үдэрһөө колхозоймнай механизаторнууд поли дээрээ трактор, машинануудаа хүнхинүүлхэнь. Майн 1-нэй һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсон, абаһан уялгануудаа дүүргэхэбди.

Г. Очиров, Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой комплексно-тракторна бригадын бригадир.

Зэдын «Коммунизм» колхоздо нүхэр Цыбиковэй даадаг отарынхид энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьга абахаар шиидээ һэн. Мүнөө эндэ 500-гаад хурьган абтаад, бүри бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байна. 140-өөд хонин намар хэнзэлхээр үрэжүүлэгдээ. Майн 1-нэй һайндэрэй хүндэлэлдэ энэ отарын хонишод бүри һайнаар ажаллаха уялга абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Цыбикова Д. Пайтуева хоёр хурьгадаа эдеэлүүлжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Холтоһоной шахтёрнуудай харюу

Бурят-Монголоймнай промышленна городуудай нэгэн Городок городой предприятинуудта Донбассай шахтёр Николай Мамайн үүсхэлээр ажаллаашад үдэр ерэхэ бүри олошоржо байна. Холтоһоной руднигай нэгэдэхи шахтада руда малтадаг Василий Поповой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадынхид эдэ үдэрнүүдтэ бүришье эдэбхитэйгээр ажаллана. Байгша оной түрүүшын үдэрнүүдһээ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа ороһон энэ бригадынхид шахтёрнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Гурьян Григорьевой, Дмитрий Лямичевай хүтэлбэрилдэг бригадынхидые булиба. Бригадын гэшүүн бүхэн Николай Мамайн үүсхэлдэ харюу болгон, 10 хоног соо 7 тонно руда малтахабди гэһэн уялга абаһан юм. Энэ бригада март һарын 10 хоног бүхэндэ гэшүүн бүридөө 9 тонно руда малтажа, абаһан уялгаяа 2 тонноор үлүүлэн дүүргээ. Һара соо эдэбхи ехэтэйгээр ажаллаһан бригадынхид 1944 тонно руда малтажа, түсэбһөө гадуур 600 шахуу тонно руда үгэбэ.

Бригадын руда үрэмдэгшэд А. Е. Горлачев, Д. Д. Дамдинов, А. Ф. Молотов, И. Н. Скориков гэгшэд оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа, даабаряа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Энэ бригадатай мүрысэгшэ Шакира Сафаргалиевай хүтэлбэрилдэг үрэмдэгшэдэй бригадынхид баһал һайнаар ажаллаба.

Нэгэдэхи шахтынхид кварталайнгаа түсэбые 120 шахуу процентээр дүүргэжэ, Николай Мамайн үүсхэлдэ харюу болгон, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтээ түрүүшын алхамуудые хээд, Майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсобо.

А. Ткач.

Колхоздоо түрүүлбэ

Борьёогой Сталинай (Зэдэ) нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи комплексно бригадын центртэхи гүүртын һаалишад һү һаалгые дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ колхоз соогоо түрүүлжэ ябана.

1958 оной үнгэрэгшэ гурбан һара соо эндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 325 литр һүн һаагдаа. Түрүү һаалишад Ц. Ванданова, Ц-Д. Аюшеев гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүриһөө 453—559 литр һү һаагаад байна.

Һаяхан колхозой һаалишадай суглаан болоо. Тэндэ һү һаалгаар мартын дүн гаргагдаба. СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон мүрысөөгөө улам дэлгэрүүлжэ, апрель һарада үнеэн бүриһөө улам ехэ һү һаахабди гэжэ һаалишад мэдүүлбэ.

Д. Цыремпилов.

Үнеэн бүриһөө 9 килограмм һү һаана

Түнхэнэй аймагай 17-дохи партсъездын нэрэмжэтэ колхоз һая болотор һү һаалгаар гээгдэнги байһан юм. Харин мүнөө колхозой һаалишад ажалаа һайжаруулжа, һү һаалгаяа дээшэлүүлжэ эхилээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ һаалишад—эгэшэ дүүнэр Евгения, Елизавета Пованар, Дулма Зомонова, Бундя Садыева үнеэн бүриһөө 1800—2000 литр һү һааһан байна.

Энэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын туршада Бундя Садыева үнеэн бүриһөө үдэрэй 9 килограмм һү һаагаа. Мүн Дулма Зомонова, Елизавета Попова, Дулма Ангаскиева, Ешин Жадагаева үнеэн бүриһөө үдэрэй 7—8 килограмм һү һааһан байна.

Б. Машкинов.

К. Е. ВОРОШИЛОВ ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА ОШОХОНЬ

Польшын Арадай Республикын Гүрэнэй Совет Польшын Арадай Республикада айлшалжа ерэхыень ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. Ворошиловые уряа.

Нүхэр К. Е. Ворошилов энэ уряалыень тон ехээр баярлан абажа, байгша оной апрелиин хоёрдохи хахадта Польшын Арадай Республика мордохо хүсэлэнтэй.

Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегаци Венгридэ байһаар

БУДАПЕШТ, апрелиин 7. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегаци Карцаг городой шадар (Сольнок область) оршодог хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативта ошожо ерээ. ВНР-эй Президиумэй Түрүүлэгшэ Иштван Доби, ВСРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн ба секретариинь Карой Кишш болон бусад делегацитай хамта ябалсаа.

Һүүлээрнь советскэ айлшад, Венгриин партийна, гүрэнэй ажал-ябуулагшад Цеглед город ошоо.

Цегледтэ советскэ айлшадай хүндэлэлдэ митинг болоо. Горсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Имре Селепчени советскэ делегациин гэшүүдые амаршалба. Советскэ Партийно-Правительственна делегациин гэшүүн, КПСС-эй Ленинградай горкомой хоёрдохи секретарь нүхэр А. П. Бойкова харюугай үгэ хэлээ. Һүүлээрнь нэрьемэ шанга альга ташалгаар угтагдан, нүхэр Н. С. Хрущев митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Удаань Партийно-Правительственна делегаци Сольнок городто хүрөө. Эндэ Кошудой талмай дээрэ 15 мянга гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад, тэрэшэлэн дүтын тосхонуудай таряашад сугларба. ВСРП-гэй Сольнокско обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Лайош Цинеге Партийно-Правительственна делегациие амаршалаа. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов харюугай үгэ хэлээ. Удаань Н. С. Хрущев үгэ хэлээ. Митингдэ хабаадагшад тэрэниие угаа халуунаар угтаба. Ойро зуура амарһанайнгаа һүүлээр советскэ делегаци Карцаг город ороо.

Карцагта городой түбэй талмай дээрэ ехэ митинг болобо. Партиин горкомой секретарь Иштван Ковач советскэ делегациие амаршалаа. Партийно-Правительственна делегациин гэшүүн, Украинын КП-гэй Киевскэ обкомой Нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест советскэ делегациин зүгһөө харюугай үгэ хэлээ. Удаань Н. С. Хрущевой үгэ хэлэхэдэ, митингдэ хабаадагшад үни удаан, нэрьемэ шангаар альгаа ташан тэрэниие амаршалба.

Митингын һүүлээр советскэ делегаци «Беке» («Эб найрамдал») гэжэ үйлэдбэриин кооператив ошоод, тэндэхи ажахые хараба.

Обедэй һүүлээр советскэ делегаци тусхай поездоо һуугаад, Будапешт ороо.

Великобританиин Премьер-Министр Гарольд Макмилланда СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэг

Великобританиин Премьер-Министр Г. Макмилланда дамжуулан үгэхынь тулада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Бэшэгые Англида байдаг СССР-эй элшэн сайд Я. А. Малик апрелиин 5-да Гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг Гүрэнэй министр А. Нобл гэгшэдэ барюулба.

Энэ Бэшэг доро толилогдоо.

Хүндэтэ г-н Премьер-Министр,

Элдэб түхэлэй атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары болюулха тухай асуудал мүнөө үеын уласхоорондын харилсаанай хойшолуулагдашагүй асуудалнуудай нэгэн мүн. Энэ асуудал лэ дэлхэйн бүхы оронуудта олон миллион хүнүүдые илангаяа ехээр һанаата болгоно. Ядерна буу зэбсэгэй тэһэлэгдэн туршагдаһаар байхада бүхы хүн зоной, тэрэ тоодо политическэ ажал-ябуулагшадай, эрдэмтэ мэргэжэлтэдэй, жирэй хүнүүдэй, хото, хүдөөгэй ажалшадай, үхибүүдэй, эхэнүүдэй ехээр һанаата боложо байһыень бэлээр ойлгохоор. Англиин олонитэ атомна, водородно буу зэбсэгэй тэһэлэгдэн туршагдаһаар байһандань мүн лэ ехээр һанаата болоно гэжэ мэдээжэ. Великобританиин географическа байдалһаа боложо, атомна дайнай ямар ехэ гасалан хохидол ушаруулха байһыень тэдэнэр мэдэнэ бшуу. Эдэ туршалгануудай хэгдэхэдэнь, буу зэбсэг улам түргэнөөр бүтээгдэнэ, хүн зониие бүри олоор хюдаха, бүри ехэ һандаргалта хэхэ шэнэ түхэлэй ядерна буу зэбсэг бүтээгдэнэ, тиигэжэ хүн түрэлтэндэ ушаруулагдажа байгаа атомна дайнай аюул улам ехэ болон һүжэрөөгдэнэ.

Тэрээнһээ байтагай атомна, водородно буу зэбсэгэй байд гээд лэ тэһэлэн туршагдажа байхада, амгалан һуудалтай, ямаршье юумэ һэжэглэдэггүй, ямаршье гэм хээгүй элдэб оронуудай хүн зоной бэе махабадада бүри мүнөө, амгалан байдалда хоро хүргэгдэжэ байна. 44 ороной 9235 эрдэмтэдэй, тэрэ тоодо Великобританиин, Советскэ Союзай элитэ ехэ олон эрдэмтэдэй гараа табиһан гүйлта байгша оной январьда Нэгэдэмэл Наһануудай Организациин Генеральна Секретарьта барюулагдаһан байгаа. Ядерна бомбын туршагдаха бүри дэлхэйн бүхы хубинуудта радиоактивна тооһон улам ехэ боложо, бүхы дэлхэйн хүн зоной махабадада хоро хүргэгдэжэ, ерээдүйн үетэнэй һайнаар хүгжэн ургаха ябадалда аюул ушаруулагдажа байна гэжэ энэ гүйлта соо хэлэгдэһэн байгаа.

Эдэ бүгэдые хараадаа абан, ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай асуудалай шиидхэлгые саашадаа хойшолуулжа болохогүй, юундэб гэхэдэ, хүнүүдэй бэе махабадада хэзээшье заһаршагүй хоро хүргэгдэхэнь гэһэн тобшолол Советскэ правительство хэбэ.

Мүнөөдөө оройдоол гурбахан гүрэн—СССР, США, Великобритани гурбан ядерна буу зэбсэгтэй. Тиимэһээ ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай нилээд бэлээр үгэсэ ойлголсожо болохо гээшэ. Хэрбээ мүнөө туршалгануудай болюулагдаагүй һаа, бусад оронуудшье нэгэ хэды болоод байхада ядерна буу зэбсэгтэй боложо болохо юм. Тиихэдэнь ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай үгэсэ ойлголсохонь бэрхэдэхэ байһаниинь элитэ.

Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалта болюулаял гэжэ дурадхан, Советскэ правительство һүүлэй гурбан жэлэй туршада Великобританиин, Америкын Холбоото Штадуудай правительствонуудта нэгэнтэ бэшэ хандаһан байна. Теэд, ядерна туршалгые болзоргүйгөөр болюулха гэхэдэ, Великобританиин правительствын, тэрэшэлэн Америкын Холбоото Штадуудай правительствын дурагүй байһан дээрэһээнь, эдэ туршалгануудые ямар нэгэн тусхай болзороор, жэшээнь, хоёр-гурбан жэлээршье һаань болюулая гэжэ СССР-эй зүгһөө дурадхагдаһан байна. Ядерна туршалгын болюулагдаһанай хойноһоо уласхоорондын тусхай хиналта тогтооха гэжэ СССР-эй дурадхалнууд соо хараалагданхай.

Теэд ядерна туршалгануудые үгэ дуугүйгөөр, дары сагтаа болюулха тухай асуудалааршье, тэрэниие миин ядабаа саг зуура болюулха тухай асуудалааршье мүнөө болотор үгэеэ ойлголсоогүй байһамнай шапалмаар.

Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые хаа хаанагүй болюулха бодото эхи табихые эрмэлзэн, тиигэжэ жэгшүүритэ атомна дайнай аюулые хүн түрэлтэнһөө эсэслэн зайсуулха хэрэгтэ түрүүшын бодото алхам хэхын тулада Советскэ Союзай зүгһөө бүхы түхэлэй атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй энэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон, **1958 оной мартын 31-һээ эхилэн бүхы түхэлэй атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые Советскэ Союзай зүгһөө болюулха гэһэн шиидхэбэри** Советскэ правительство абаа.

Мүн лэ иимэ хэмжээ өөһэдынгөө зүгһөө бэелүүлыт гэжэ Великобританиин правительствода, тэрэшэлэн Холбоото Штадуудай правительствода Советскэ правительство дурадхана.

Мүнөө ядерна буу зэбсэгтэй оронуудай правительствонууд СССР-эй энэ дурадхалые дэмжэжэ, саашадаа туршалгануудые хахаеэ болихо гэһэн шиидхэбэри өөһэдынгөө зүгһөө абаа һаань, мүнөө үедэ дэлхэйн бүхы арадуудые тон ехээр һанаата болгожо байһан асуудал одоол шиидхэгдэжэ, эб найрамдалые тогтоонижоруулха, гүрэнүүдэй хоорондо этигэл найдабари тогтооха талаар ехэ алхам урагшаа хэгдэхэ бэлэй.

Зүгөөр, ядерна буу зэбсэгтэй оронуудай правительствонууд Советскэ правительствын энэ шиидхэбэриие дэмжэхэ дурагүй байжа, урдынхидаал адли атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые үргэлжэлүүлһээр байгаа һаань, Советскэ Союз аюулгүй байдалаа хангахын тулада, ядерна туршалга болюулха тушаа абаһан уялгаяа саашадаа дүүргэхэ аргагүй болохо байһаниинь ойлгосотой. Иимэ юумэн бү болоһой гэжэ Советскэ правительство хүсэнэ. Великобританиин правительство Советскэ Союзай үүсхэлые дэмжэжэ, ядерна буу зэбсэгэй туршалгые хаа хаанагүй хэтэ мүнхэдөө болюулха арга олгохо бэзэ гэжэ найдагдана.

Мүнөө үеын ядерна буу зэбсэгһээ боложо, хүн түрэлтэндэ ушаруулагдаха гасалан хохидолһоо тэдэниие абарха замда хэгдэхэ түрүүшын энэ бодото алхам урагшаа дабшаха замыемнай хүнгэдхэхэ, атомна дайнай аюулһаа арадуудые сүм сүлөөлхэ гэһэн зорилгые шиидхэлгэдэ айхабтар ехэ туһа боложо үгэхэ байна. Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгын болюулагдахада уласхоорондын политическэ оршон байдал бүхы дээрээ нилээд һайжаржа, шиидхэгдээгүй уласхоорондын бусад асуудалнуудые шиидхэхэдэ таатай зохид эрхэ байдал олдохо һэн.

Энэ Бэшэг соо Советскэ правительствын зүгһөө оруулагдаһан дурадхалнуудые Великобританиин Правительство дэмжэхэ бэзэ гэжэ найдахыемни, г-н Премьер-Министр, зүбшөөгыт.

Үнэн зүрхэнһөө хүндэлэгшэ

Н. ХРУЩЕВ.

Үндэр дээдэ тушаалта ноён
Гарольд Макмилланда,
Великобританиин Премьер-Министртэ.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ЗҮБЛӨӨНҮҮДЫЕ САГ СООНЬ ЗАРЛАДАГ БОЛОЕ

Хүдэлмэришэдэй дурадхалнууд

Манай аймгүйсэдкомой комхозой профсоюзна организаци горьтойхон хүдэлмэри ябуулна.

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоол зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр комхоздо профсоюзай үүсхэлээр үйлэдбэриин зүблөөн үнгэргэгдэдэг болобо. Энэ зүблөөнэй хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Хүдэлмэришэдэй һанамжанууд зүбшэн хэлсэгдээд, һайшаагдан абтаһаниинь тэрэ дороо бэелүүлэгдэжэ эхилдэг.

Бэлэдхэгдэһэн модо ашахын, буулгахын тулада тусхай хүдэлмэришэдые томилхоёо болихо, модо таллуулдаг хүнүүдээр ашалга хүүлхэ, барилга хэгшэдээр модо буулгуулха гэһэн дурадхал хүдэлмэришэн Даши Гомбоев оруулаа. Энээнэй ашаар модо шэрэхэ, бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Мүн хүдэлмэришэн Д. Ц. Ошоров сонхын рама, үүдэ, мебель болон бусад олон юумэ хэхэ модоёо хэдэн һара урид бэлэдхэжэрхёод, хатаажа байгаа һаа, дархалагдаха юумэнэй шанар һайжарха байна гэжэ мэдүүлбэ. Энэ дурадхал һайшаагдаад, бэелүүлэгдэнэ.

Хүдэлмэришэдэй дурадхалаар тусхай барилгын бригада эмхидхэгдээд, мүнөө дунда һургуулида спортын зал барижа эхилээ, дүрбэн байратай хоёр гэр 2-дохи кварталда баригдаха юм.

Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулһанай, профорганизациин үүргын дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар комхозой ажал һайжаржа байна.

Коммунальна ажахын таһагай профсоюзна организациин хүдэлмэриие һайнаар табихын тулада месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Бутаков, профсоюзай райкомой гэшүүн нүхэр Тугарин ехэ оролдолго гаргадаг юм. Таһагые даагша нүхэр Тугарин хүдэлмэришэдтэй нятта холбоотойгоор ажаллажа, КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэмжээнүүдые оролдосотойгоор абажа байдаг.

КПСС-эй Түнхэнэй айком профорганизацинуудай хүдэлмэридэ ходо туһалдаг. Март һарада профсоюзай эдэбхитэдэй семинар үнгэргэгдөө. Тус семинарта өөрынгөө дүй дүршэл тухай месткомой түрүүлэгшэнэр хөөрэлдөө.

С. Денисов.

Хүдэлмэрээ шэнэдхэн табижа эхилээ

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын тула Улан-Удын судна бүтээлгын заводой профсоюзна организаци (завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Кауфман) хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа эхилээ.

Предприятияа хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд болон алба хаагшадые хабаадуулха зорилгоор энэ жэлэй эхинһээ саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн үнгэргэгдэдэг болоо. Нэгэдэхи кварталда соо хоёр зүблөөн үнгэргэгдэжэ, 1958 ондо заводой бэелүүлхэ эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулганууд, ажал тухай хуулиие сахиха, усалталгаһаа һэргылхэ тушаа асуудалнууд хэлсэгдэбэ. Эдэ асуудалнуудые хэлсэхэдээ хүдэлмэришэд 22 дурадхал оруулаа. Тэдэнэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байһые завком хинан шалгажа байдаг.

Заводой профсоюзна организаци мүнөө жэлдэ уралан нарижуулгын болон ухаалан зохёолгын хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа.

Заводто, мүн цехүүдтэнь үйлэдбэриин-техническэ соведүүд бии болгогдонхой. «Уралан нарижуулагша» гэжэ ханын газетэ гаргагдана. Заводой үйлэдбэриин-техническэ совет пятница бүридэ зүблөө үнгэргэжэ, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые, техническэ нарижуулгын асуудалнуудые хэлсэдэг. Эндэхи үйлэдбэриин-техническэ совет ямар юумээр уралан нарижуулга хэхэдэ мүнөө шухалаб гэжэ бэшээд, эли газарта үлгэдэг заншалтай. Заводой эрхим уралан нарижуулагшадай фотозурагууд тусхай самбарта хадаатай байдаг. Техническэ пропаганда хэхын тула научно-техническэ фильмнүүдые харуулжа байха «Украина» гэжэ киноаппарат абтанхай.

Энээнһээ уламжалан уралан нарижуулгын дурадхалнууд бүри олоор ородог болоо. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда 62 дурадхал оробо. 49 дурадхалынь цехүүд болон заводой техническэ соведүүдтэ харагдажа үзэгдөөд, 40-ниинь баталан абтаа. Эдээниие бэелүүлээд байхада 20 мянган түхэригһөө дээшэ мүнгэ зөөри алмагдахаар тухайлагдана.

Заводто социалистическэ мүрысөөн бүри һайнаар эмхидхэгдэдэг боложо байна. Мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүридэ гаргагдажа, түрүү цех, бригаданудта дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг. Түрүү хүдэлмэришэд Хүндэлэлэй дэбтэртэ, Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэдэг юм.

Хүдэлмэришэдэй социалистическэ уялгануудаа дүүргэхынь тула бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангаха тушаа заводой администрациһаа, бригадирнуудһаа, цехын начальнигуудһаа завком, цехын комитедүүд шанга эрилтэ хэдэг байна.

Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар тоогой, шанарайшье талаар завод гүрэнэй түсэб һайнаар дүүргэдэг болонхой. Заводто ажалай эмхидхэл, үйлэдбэриин технологи һайжаржа байна. Ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, ажа һуудалынь улам һайжарна.

Гэхэтэй хамта, заводой профсоюзай организациин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии. Үшөө сагһаа үлүү хүдэлмэрилдэг ушар илангаяа 2-дохи халаанда гарана. Үйлэдбэриин культура бага. Заводой хашаа, механическа, корпусно цехүүд хэрэгтэ хэрэггүй юумээр даргарданхай, муухай байдаг. Ажал тухай хуули сахиха, усалталгые һэргылхэ хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөөл бии.

Эдэ дутуунуудые зайсуулха хэмжээнүүдые түргэнөөр абаха шухала.

К. Ф. Пашнев.

Фрезировщик А. Кехней мяханай комбинадай саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнэй гүйсэдхэхэ бюрогой гэшүүнээр һунгагдаа. Александр Петрович Кехней уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, мүн консервын заводой комсомольско организациин секретаряар хүдэлмэрилдэг юм. Нүхэр Кехней халаанайнгаа даалгабариие 150 процент хүрэтэр дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Кехней ажаллажа байна.

З. Гайнулинай фото.

Олон мэргэжэлтэй механизаторнуудые бэлдэхэбди

1937 ондо Прибайкальска аймагай Татаурово тосхондо хүдөө ажахын механизаторнуудые бэлдэхэ училищи эмхидхэгдэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хорёод жэлэй туршада, хамтадаа 6 мянга шахуу тракторист, комбайнер-механик болон элдэб машинистнууд һургагдажа, колхоз, совхоз болон МТС-үүдтэ эльгээгдэһэн байха юм.

Манай училищи гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 240 гаран тракторист болон комбайнер-механигуудые шэнээр һургажа гаргаа. Тэдэнэй 10 гараниинь эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргээ һэн. Жэшээлхэдэ, коммунист Тюменцев, комсомол Ошоров, Моглоев, Созинов, Седунов, Батуев, Филиппов, Толстихин, Вячин болон бусад үзэһэн бүхы машина, техникээ һайнаар шудалжа гараа. Тэдэнэр мүнөө республикын колхоз, совхозуудта трактор, машина даажа абаад хүдэлжэ байнхай.

Колхозуудые саашань бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай Хуулиин СССР-эй Верховно Соведэй сессеэр баталагдаад байхада, манай училищиин үүргэ, харюусалга мүнөө улам дээшэлбэ.

Саашадаа колхозуудай өөһэдынь машина, техникые зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр жолоодон хүдэлгэжэ шадахаар мэргэжэлтэй, хайшаашье тэгшэ, шадамар бэрхэ механизаторнуудые бэлдэжэ, колхозуудта эльгээхэ гээшэ манай гол зорилго болоно. Механизатор бүхэн олон янзын мэргэжэлтэй байха зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, тракторист һаа, гансал трактораа хараад ябаха бэшэ, харин бүхы маркын комбайн һайн мэдэхэ, мүн слесарь, токарьшье болоод хүдэлхэ шадабаритай байха болоно. Юуб гэхэдэ, колхозуудта машина техникые бүхэли жэл соо һаадгүйгөөр хүдэлгэхын тулада механизаторнууд трактор, машинаяа өөһэдөө хаһа саттань заһабарилаад, зүбөөр абажа ябаха ёһотой ха юм.

Саашадаа машина техникэ шудалха теоретическэ һуралсалые үдэр бүриин ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор ябуулжа, училищи дүүргээд байхадаа, ямаршье сагта, ямаршье эрхэ байдалда бэеэ даагаад хүдэлжэ шадаха, артелиин ажал һайн мэдэхэ, эрхим мэргэжэлтэй механизаторнуудые бэлэдхэжэ колхозуудта эльгээхэ зорилготойбди. Энэ зорилгоёо дүүргэхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Манай һургуулида һуралсалай шэнэ шэнэ элдэб маркын машина, техникэ олон. Жэшээлхэдэ, «С-80», «ДТ-54», «КП-35», «ДТ-24», «ХТЗ-7» маркын тракторнууд, «С-4», «С-6» гэжэ таряа хуряаха комбайн, силосно комбайн, хартаабха тариха, малтаха машина болон хүдөө ажахын бусад техникэ, зэмсэгүүд бии. Гадна, училищидамнай дээдэ, дунда эрдэм мэргэжэлтэй багшанаршье олон. Һурагшадые гар үзүүрэй элдэб мэргэжэлдэ һургаха зохид, һайн түхеэрэлгэ болон зэр зэмсэгтэй мастерскойнуудтайбди.

А. Литвинцев, Татауровска хүдөө ажахын механизациин училищиин директор.

ЭХЭ ОРОНДОО ЗАГАҺА ЕХЭЭР ҮГЭЕ

Байгалда табигдаха шэнэ судн[ану]

Байгал далайн загаһашадта энэ жэлдэ хүсэ ехэтэй хоёр судна үгтэхэнь.

Эдэ суднанууд тус тустаа 40 тонно загаһа шэрэхэ хүсэтэй юм. Мүн судна дээрэ һая баригдаһан загаһые удаан саг соо хадагалжа байха хүйтэн газар бии.

Мүнөө Байгал далайгаар тамарха эдэ суднануудые Улан-Удын судна бүтээлгэ-заһабарилгын заводойхид, бүтээжэ дүүргүүтэй байна. С... бүтээлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ... һан прораб Н. Мюхлин, тех... Н. Кузьмич гэгшэд Донбассай... тёр Николай Мамайн үүсхэлдэ... рюу болгон, даалгабаряа үдэр... ри үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун га...) Н. Мюхлин, Н. Кузьмич хоёр... рэлдэжэ байна.

Д. Балдановай фототе...

Болзорһоо уридшалба

Яруунын загаһашад суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлээр зоригжон, үдэр бүри улам эршэтэйгээр ажаллажа байна. Загаһашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Семен Недвецкиин хүтэлбэрилдэг бригада урдынхидаал адли түрүүлһээр. Энэ бригада нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, хоёрдохи кварталайнгаа түсэбөөр ажаллан 100 гаран центнер алгана Исынгын нуурһаа бариба. Бригадынхид гурба һара соо 340 центнер һайн шанартай загаһа барижа, гүрэндөө тушаагаа.

Тиихэдэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр хоёрдохи һуури эзэлжэ ябадаг комсомолец Иван Князевай ... тэлбэрилдэг бригада, Е... Яруунын нуурһаа зай... һа баридаг Иннокентий Фи... новой бригада һүүлэй ү... бүришье амжалтатай... ажаллажа байна. Нэрлэгдэ... бригадынхид үдэртөө 3 це... нер загаһа бариха түсэб... аад, заримдаа 10—15 центн... хүрэтэр барина.

—Үбэлэй янгинама хүйтэн... хабарай хагсууда мүльһэн... роһоо загаһа барихада бэр... тэйхэн даа. Тиибэшье бидэ... Мамайн үүсхэлдэ ажалла... харюусахые оролдожо бай... бди,—гэжэ дүршэлтэй за... һашан Семен Недвецкий... дүүлнэ.

А. Шулунов.

Олзонь нэмэжэл байна

Алдарта Байгалай эрьедэ түбхинэһэн Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой загаһашад урдынхида орходоо тад ондоо, хүхюун, тэниглэн байдалтай боложо байна. Колхозой загаһашад 5 жэл удаалуулан загаһа бариха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, олзо доходоо улам арьбадхаба.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр республикынгаа загаһа баридаг колхозуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Чапаевай нэрэмжэтэ колхозойхид 3-дахи һуури эзэлээ. Колхозой загаһашад абаһан уялгаяа болзорһоонь бүри урид дүүргэжэ, түсэбөө 129 процент болгоһон байгаа. Нэгэ загаһашанда түсэбэй ёһоор 48,3 центнер загаһан хүртэхэ байһан аад, 58 центнер хүртөө. Загаһашан бүхэн урдынхида орходоо үнд... шэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 1... хэригэй загаһа ехээр барижа, ... хозойнгоо олзо доходые нэмээ... Тиигэжэ Чапаевай нэрэмжэтэ ... хоз 737000 түхэриг олзо дох... болоо һэн. Тэрэнэйнь 422 мянг... түхэриг ганса загаһанһаа о... байна.

Жэл бүри загаһа барилгаа ... хэжэ, элбэг баян олзотой боло... колхознигуудай байра байд... һайжарна, культурна эрилтэ... дээшэлнэ. Загаһашадайнгаа ... тые һайса хангахын зорилго... колхоздо нёдондо жэл ехэ б... хэгдээ. Богонихон болзор со... хозой барилгашад Адамово ... до 120 хүнэй багтаамжатай ... барижа ашаглалгада үгөө. Кл... газаа досоогоошье гоё һайх... шэмэглэгдэнхэй. Шэнэ клубтэ ... лоһон тосхонойхид үбгэн, зал... эндээ ережэ, сүлөөтэй сагаа ... зохидоор үнгэргэнэ. Тиихэдэ ... мово тосхонойхидтой хамтаржа... колхоз болоһон Зорино тосхон... дой гэртэ зайн гал яларжа ... ниие бүришье ехээр урмашу... Нарай үхибүүдэй байха ясл... шэнэ гэр баригдажа, хүхөөр ... гэдтэй эхэнэрнүүд ажалда ... аргатай болоо.

Загаһашадай байрада ор... хубсаһа хунараа хатааха, ... таһагууд, столово, кухни би... хи загаһашад ажалайнгаа һү... радиоприёмник шагнаха, зай... лай гэрэлдэ ном, газетэ, жу... уншаха, шатар, даам наадаха... гатай.

Колхозой правлени загаһ... дайнгаа байра байдалые һай... руулхатаяа хамта, тэдэнэй ... социалистическэ мүрысөө... далайсатайгаар ябуулна. М... сөөнэй дүнгөөр Гаврил, Ми... Меньшиковтанай хүтэлбэри... бригаданууд түрүүлбэ. Эдэ бр... дынхид 1-дэхи кварталайнгаа ... бые болзорһоонь урид дүүргэ...

Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой ... гаһашад үнгэрһэн жэлдэ түс... һаараа һанаагаа амархагүй... жэ мэдүүлээд, байгша оной т... Агууехэ Октябриин 41 жэлэй ... хүндэлэлдэ дүүргэхэбди гэһэн ... га абаа. Тиихэдээ түсэбһөө ... 300 центнер һайн шанартай за... гүрэндөө тушааха юм.

Г. Шелковников.

Агрономой һанамжа

СОРТОВОЙ ҮРЭҺЭН ТУХАЙ

Эрхим шанартай, илангаяа нютагайнгаа эрхэ байдалда һайса шалгагдажа, тэндэхи хүрьһэндэ, байгаалидань таараһан үрэһөөр хэгдэһэн тарилгаһаа тогтууритай һайн ургаса абтадагынь мэдээжэ.

Тиибэшье, республикын олохон колхозууд ороохо тарянай өөрын, сортовой үрэһэтэй болохые оролдодоггүйнь гэмшэлтэй. Зарим колхозууд жэлһээ жэлдэ ондоо тээһээ асарһан, танигдаа мэдэгдээгүй үрэһөөр тарилга хэжэ, ороохото культурануудай биратай ургаса абахагүйдөө, «сагай уларилай таарамжагүйһөө болоо» гэжэ шалтадаг болошонхой. Гадна, зарим колхозуднай сортовой үрэһэ таридаг аад, харин намартаа, юрын таряанай орондо тэрэнээ тушаажархёод, һүүлдэнь баһал гүрэнһөө үрэһэ хүрэнгэ урьһаар эрижэ һуудаг заншалтай. Эдэ дутагдалнуудһаа боложо, колхозуудтамнай жэлһээ жэлдэ ороохо тарянай биратай ургаса абтанагүй. Гадна, үрэһэ хүрэнгэ ондоо тээһээ зөөхэдэ тон ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдана ха юм.

Мүн аймаг бүхэндэ колхозуудаа сортовой үрэһөөр хангаха үүргэтэй тусхай ажахынууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ эдэ ажахынууд үүргэеэ хүсэд дүүргэжэ шаданагүй. Юуб гэхэдэ, олонхи колхоз, тэрэ тоодо үрэһэ ургуулдаг колхозуудшье сортовой үрэһэ тушаалгаяа хожомой ээлжээндэ табижа, үрэһэнэй таряа тушааха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэдэггүй байха юм. Үнгэрһэншье жэлдэ аймагуудта сортовой үрэһэ бэлэдхэхэ түсэб мийл 20—25 процент дүүргэгдээ һэн.

Тиихэдэ энээнһээ урагша колхозуудай сортовой үрэһэн «Заготзерногой» пунктда тушаагдажа, тусхай складуудта хадагалагдадаг байгаа. Харин мүнөө сортовой үрэһэн Талха таряанай продуктнуудай управлениин пунктда тушаагдадаг болонхой. Тэндэнь үрэһэнэй таряас наринаар шалгажа, юрын таряанһаа амяарынь, зүбөөр хадагалха гурим сахигданагүй. Үрэһэнэй таряае юрын таряантай холижорхидог, сортовой үрэһэнэй шанарые хүсэд шалгадаггүй ушар али олон үзэгдэдэг байна.

Эдэ бүгэдэ дутуу дундануудые дары усадхажа, республикын колхоз, совхоз бүхэндэ ороохо таряанай һайн шанартай өөрын сортовой үрэһөөр тарилга хэхэ хэрэгые эрид һайжаруулха саг тулаа.

Манай республикада Онохойн гүрэнэй туршалгын станци Байгал шадархи хүрьһэндэ, уларилда тааруу, үндэр ургаса үгэдэг шэнэ сортын таряа ургуулжа, тэрэниие нютаг бүхэндэ шалгажа үзэхыень аймагай үрэһэ тариха ажахынуудта дамжуулан үгэхэ үүргэтэй юм. Теэд, манай эндэ таригдадаг гол культура болохо шэниисын һайн сорт мүнөө болотор республикын колхозуудта үгы байһаар. Эндэмнай гол түлэб «Лютесценс—62» сортын шэниисэ таригдадаг. Зүгөөр, энэ сортын таряан муу һолоомотой, тиимэһээ ёһоор эдеэшэжэ үрьдеэгүйдөө унашадаг. Энэ ушарһаа хуряалгын үедэ энэ таряан гээлтэдэ ехээр ородог байха юм. Саашадаа энэ сортые унахагүй, һайн таряагаар һэлгэхэ шухала болонхой. Жэшээлхэдэ, манай эндэхи эрхэ байдалда унасагүй бүхэ һолоомотой, залаагаар, ороохоорошье һайн, үндэр ургаса үгэдэг «Онохойская—4» сортын шэниисэ ехээр таридаг болоо һаамнай таарамжатай. Энэ сортын шэниисэ «Лютесценс—62» болон «Альбидум—3700» гэжэ сортын таряанда орходоо гектар бүриһөө дунда зэргээр 2—2,7 центнер ехэ ургаса үгэдэг юм. Тиихэдэ шииг нойтоор ехэ хүрьһэтэй аймагуудта, мүн уһалууриин газарта «Онохойская—6» сортын унадаггүй бүхэ һолоомотой, ургасааршье һайн шэниисэ ехээр таридаг байбал зохистой һэн. Гадна, ганда тэсэмгэй, бүхэ һолоомотой, ороохоор томо «Онохойская—10» сортын шэниисын таряае хура бороогой бага ородог, хуурайшаг тала газартай, Сэлэнгын, Кяхтын гэхэ мэтэ аймагуудта таряа һаа, таарамжатай ха. Мүн «Селенгинская» болон «Онохойская—9» гэжэ нэрлэгдэһэн шэнэ сортын шэниисэ шииг нойтоор бага хүрьһэтэй газартай гү, али хабар хожом дулааржа, намар эртэ хүйтэршэдэг уларилтай аймагуудта ургуулжа үзөө һаамнай зохистой бэлэй.

Гэбэшье, дурсагдаһан эдэ сортнуудые хэрэглэжэ, аймаг аймагуудта тааруулан таридаг болохо хүдэлмэри тон аали нобшоор ябуулагдана. «Онохойская—4» сортын шэниисые республикын хэдэн аймагта 3—4 жэлэй туршада ехээр тариха гэжэ хараалагданхай. Теэд, байгша ондо республика соо бүхыдөө 1100 центнер лэ энэ сортын үрэһэн бэлдэгдээ. Энэнь ехэдээл һаа, 600 гектарта тарихада хүрэхэ бшуу.

Ороохо таряанай эдэ шэнэ сортнуудые нютаг нютагта һайса шалгажа, тиимэ һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ ехээр бэлдэжэ, аймаг бүхэндэ таридаг болохо тушаа республикын Хүдөө ажахын министерство зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Ороохо таряанай эрхим шанартай элитнэ классай хүрэнгэ абахын тулада үрэһэ таридаг ажахы бүхэн иимэ юумэ хэхэ ёһотой гэжэ мичуринска наука заана: нэгэдэхеэр, һайн шанартай, үндэр ургаса үгэдэг ороохо таряанай үрэһэ томо жэжээрынь шэлэн илгажа тариха. Хоёрдохёор, агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые наринаар сахижа, ургасынгаа хойноһоо һайн харууһа эмхидхэхэ. Тиихэдэ ургуулһан таряанайнгаа үрэһэ бүри һайжаруулхын, газар газарай хүрьһэнэй үрэжэл зүбөөр хэрэглэхын тулада, нэгэ культурын хоёр ондоо сортые холижо байгаад гү, али хоорондонь дүтэ дүтөөр тариха хэрэгтэй. Тиигэжэ ургуулһан үрэһые хүрэнгынгөө газарта тариха тон шухала болоно.

Колхоз бүхэн шадаал һаа өөһэдынгөө хүрэнгөөр бүхы тарилгаяа хэзэд, үрэһэ таридаг ажахынуудһаа абтаһан элитнэ классай һайжаруулагдаһан сортовой таряагаар хүрэнгынгөө газарта тарилга хэдэг байха ёһотой. Ороохо таряанай нэгэл сортые үнөөхил газартаа тарижа байхада, һүүлэй һүүлдэ биратай ургаса абтахаяа болишодог туладань, тэрэниие саг үргэлжэ шэнэлжэ байха шухала. Жэшээлхэдэ, шэниисэ, ячмень, овёс гэхэ мэтын ургамал 4 жэл соо нэгэ дахин шэнэлэгдэжэ байха зэргэтэй.

Колхоз, совхоз бүхэн хүрэнгынгөө талмайһаа баян ургаса абабал, саашадаа ороохо таряа ехээр хуряадаг болохо байна. Тиимэһээ эгээл һайн үрэжэлтэй, шииг нойтоор элбэг хүрьһэтэй, буртаг үбһэгүй, сэбэр, хабар намарай хюруу хүйтэнэй дайрахагүй, наруули газарай пар дээрэ үрэһэ хүрэнгын талмай таһалха хэрэгтэй. Тэндээ зохёогдоһон түсэбэй ёһоор бүхы агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые наринаар сахижа элдүүрилхэ, үтэгжүүлгэ хэхэ шухала.

Саашадаа таряа ехээр хэдэг колхозуудта үрэһэ хүрэнгэ тариха тусхай севооборот зохёожо, тэрэнээ бригада бүхэндэ хубаарилжа үгэдэг байгаа һаа, таарамжатай һэн. Тиихэдэ, сортовой үрэһэнэй таряа тушааха шэнэ гурим тогтоохоор болоо гэжэ һанагдана. Илангаяа үрэһэ ехээр таридаг колхозууд хүрэнгын таряа тушааха уялгаяа гүрэндэ таряа тушаахатаяа адли ябуулха зэргэтэй. Тушаагдаһан үрэһэн заатагүй тарилгын шанарта хүргэгдэһэн, 1-дэхи классһаа доошо бэшэ байха зэргэтэй.

Гадна, туршалгын станциин болон аймагуудай үрэһэ ургуулха ажахынуудай хүдэлмэриие, мүн үрэһэнэй таряа тушааха, хадагалха, тэрэниие колхозуудта үгэхэ гуримые хинан шалгажа байхын тулада тусхай мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн комисси таряа талханай продуктнуудай управлениин дэргэдэ эмхидхээ һаа һайн гэжэ һанагдана.

А. КАПУСТИН.

Эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэлшэ, Америкын негр яһатаниие эрхэ сүлөөтэй болгохын түлөө бухы наһаараа тэмсэһэн хүн, манай Эхэ ороной хани нүхэр, Америкын дууша Поль Робсоной түрэһөөр апрелиин 9-дэ 60 жэл гүйсэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Поль Робсон.

ТАСС-эй фотохронико.

Халирхай хүтэлбэриин хойшолонгууд

(Хоригин совхоздо хонид турана, хурьгад олдороо гарзална)

…ний совхоз мүнөө жэлдэ 100 …нин бүриһөө 140 хурьга аба…ажүүлхэ, хонин бүриһөө 2,7 …рамм нооһо хайшалха, тииг… …дүүриин газарай 100 гектар …з 169 килограмм нооһо хай… …а уялга абанхай.

…ийн Центральна Комите… СССР-эй Министрнүүдэй Со… Хандалгада харюу болгон …а энэ уялгаяа 1-дэхи фермын …лэгшэнь нүхэр Мишарин) хо… …й амжалтатайгаар дүүргэнэ. …ид үбэлжэлгээ эмхитэй һай… …нгэргэжэ, хонидоо тураангүй …орүүлаад, түлнүүдээ гарза… …агүй түлжүүлжэ байна. Эндэ …кэ хониноо 1210 хурьган гэ… …али 100 эхэ хонин бүриһөө …ахуу хурьган абтанхай. Мүн …й һаранuudта хурьгалһан һү… …оһоо шэлэжэ, гурбан зуу …нь хэнзэлүүлхээр үрэжүүлээ.

…мын түрүү хонишон Николай …өлеевэй даадаг отарада 100 …нин бүриһөө 100 хурьган аб… …нэгэшье гарзагүйгөөр түл… …дэжэ байна.

…Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө …илограмм нооһо хайшалха; …э хонин бүриһөө 160 хурьга …түлжүүлхэ уялгаяа Красно… …ай хэзээшье дүүргэхэ бай… …жэ фермые эрхилэгшэ нү… …Мишарин найдамтайгаар хөө…

…тиихэдэ ахалагша хонишод …й Скворцов Василий Крас… …э болон бусадай отаранuudта …уялга эмхитэйгээр үнгэргэг… …байна.

…совхозой бусад фермэнүүд …ойнгоо тоо толгойе эрид оло… …лхаар абаһан уялгаяа дүүр… …түлөө үсэд шангаар тэмсэ… Совхоз бүхыдөө һүүл… …мэдээгээр 9200 гаран хурь… …айһан аад, тэрэнһээ 900 ша… …гарзалуулжархёо. Тиихэдэ …онид ехээр туража, хүшэ ша… …гээжэ, нооһоёо унагаажа …на. Зарим фермэдэ эхэ хонид …на. Эндэ хонидые олоор хэн… …айн тулада үрэжүүлгын хү… …эхилхэһээ эмхигүйгөөр …гдаһан байна. Саарһан дэ… …мэдээнэй ёһоор 1718 хонин, …соонһоо 545-ниинь искусст… …ргаар үрэжүүлэгдэнхэй юм.

…э ушар юун дээрэһээ тохёол… …лхэдэ, нэн түрүүн совхозой …ии (директорынь нүхэр Дор… …партийна организаци (сек… …нь нүхэр Дагбаев), мүн …лэн ахалагша мэргэжэлтэд …үбэлжэлгын муугаар ябажа …ние мэдэжэ байбашье, тэрэ… …он халирхайгаар хүтэлбэ… …фермын эрхилэгшэнэр бо… …мэргэжэлтэдтээ найдаад лэ …байна. Тиигээд али нэгэн …н хүтэлбэрилэгшэдэй ту… …а ажалдаа харюусалгагүй… …андажа, ниитын малай үбэл… …е муугаар үнгэргэжэ байха… …эндэ совхозой дирекци …парторганизаци эрилтэ ба… …табидаг, табяашье һаа дүүр… …ень хинан шалгадаггүй бай…

…ии фермынхид үбэлжэлгые …ина муугаар үнгэргэжэ, …2300 хурьганайнгаа 600 …нь гарзалуулһан, бүхы эхэ …ойнгоо хахадһаа олонхиинь …һан байна. Энэ хадаа имаг… …ууһа, эдеэлүүлгын тон муу… …эмхидхэгдэһэн дээрэһээ бо… …шуу.

…агша хонишон Цырма Бад… …ай отарада 462 эхэ хонин… …0 хурьган абтаһан аад, ган… …рын мууһаа, харууһа, эдеэ… …н бирагүйгөөр эмхидхэгдэ… һэнһээ 170 гаранииинь гарзалаа. Үбэлэй үедэ, мүнөө хабаршье хурьганайнь хотоной ханын забһараар һалхин үлеэжэ байдаг. Байрань шиигтэй. Тиимэһээ хурьгадай хүйтэ абаад, үбшэлжэ гарзалдаг ушар олон. Тиихэдэ энэ гүүртэдэ хурьгашадаар эльгээгдэһэн Валя Базарова Сахья Фахартинова хоёр үдэшэ үглөөнь ерэжэ, хурьга хүхүүлэлсэһэн болоод, үдэртөө фермын центр ябашадаг. Эндэ һаяхан отарын хонишон Владимир Базархандаевай ажалаа орхёод, хэдэн үдэрөөр ябашахадань, гансаараа үлэһэн ахалагша хонишон Цырма Бадмаева хонидоо адуулба. Тиихэдэнь хурьгад бүхэли үдэрөө эзэгүй байгаа.

— Хаража, эрьежэ хонохо хүнэй үгыдэ энэ һуни хоёр хурьган бэшэндээ түригдэжэ, дараалжа үхэшэһэн байгаа,—гэжэ манай ерэхэдэ хонишон Бадмаева хөөрэжэ байгаа һэн. Эндэ хонидойншье, хурьгадайншье эдихэ үбһэн, концентрадшье үгы болошонхой байба. Харин тиихэдэ фермын склад соохи концентрадые отаранuudта абаашажа үгэхэ уялгатай нүхэр Лушанов:

— Хонишод моритой ха юм. Ерээд абаашахаяа яанаб,—гэжэ һэнгэргүйгөөр хэлэжэ байба.

Мүн энэ отарын хонишод 40—50 хурьга гарзалуултараа хэлэнгүй нюужа, балгааһан соо дараад байгаа. Һүүлдэ бүри олон боложо эхилхэдэнь мэдүүлхэ ушартай болоо бшуу.

Эдэ бүгэдые мэдэжэ байгаад, фермые эрхилэгшэ нүхэр Бадмаев зохихо хэмжээ абангүй үнгэрһэн байна. Харюусалгата ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһан отарын хонишодшье зэмээ амсаагүй. Харин тиихэдэ фермын партийна эхин организациин секретарь нүхэр Дондоков (өөрөө зоотехник) энэ отарын ажалые шалгаха ёһотой аад, иимэ байдалтай эбсэшоод байдаг.

Мүн тиихэдэ Хан Жаргаландахи Ешин Дамдинцыреновагай, Дарижап Бадмацыреновагай болон бусадай отаранuudта хонид туража, гарзалжа захалһан, мүн хурьгад олоор үхэһэн байна.

— Минии һанахада; гансал тэжээлэй мууһаа хониднай ехээр туража, хурьгаднай гарзалаа. Бухэли үбэлдөө хонидоо адуулжа үбэлжөөбди. Мүнөөшье хурьгадаймнай эдихэ юумэн дууһанхай. Хори гаран жэлдэ хониндо ябааб. Иигэжэ хони хурьга тураажа, үхүүлжэ үзөөгүйб,—гэжэ хонишон Дарижап Бадмацыренова хөөрэнэ.

Энэ фермын хүтэлбэрилэгшэд хонишодойнгоо эрилтые саг соонь дүүргэхын тула хэмжээ абадаггүй байха юм.

Тиихэдэ фермын иимэ хүндэ байдалда ороһониие һайса мэдэһэн совхозой дирекци болон партийна организаци энээн тушаа хөөрэлдэхэһөөл бэшэ бодото хэмжээ абаагүй байшоо. Хэрбээ энэ зангаараа саашаа үргэлжэлбэл, олохон хонидоо тураажа, бүри олон хурьга гарзалуулха аюулда оронхой. Хони, хурьгад гансашье энэ фермэдэ бэшэ, харин 4-дэхи фермэдэ (эрхилэгшэнь нүхэр Афанасьев) мүн лэ гарзална.

Хабарай хагсуу үедэ хони хурьгадай харууһа, эдеэлүүлгые эрид һайжаруулжа, тэдэнэй гарзалха ушарые болюулхын тулада совхозой дирекци болон партийна организаци зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Ц. Дандаров, манай корр.

Соёл културын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалган харалга

МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ХҮСЭДӨӨР ХАНГАХА

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Яруна) холын фермэ, гүүртэнүүдтэхи малшадай дунда соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Зарим гүүртэдэ улаан булан, радиошье үгы, газетэ журнал хожомдожо асарагдана. Тиимэһээ орон дотоорхи, хилын саанахи һонинуудые малшад саг дары дууланагүй. Худөөгэй библиотекые даагша нүхэр Кузнецова, гүүртэ, отаранuudта нүүдэл библиотекэ эльгээнэгүй, тэрээгүүр өөрөө ябанагүй.

А. Ольхонский.

* * *

Зэдэ голой эрьедэ «Коммунизм» колхозой (Закамен) культбаза байдаг. Колхозой центрһээ холуур—культбазые тойрожо 18 отара, гүүртэ һууриjанхай. Тэндэхи малшадай эрилтые энэ культбаза хангаха үүргэтэй. Гэбэшье эндэ газетэ, журнал, элдэб ном, шатар, даам гэхэ мэтэ байхагүй. Зүжэг наадан, кино, лекци, хөөрэлдөөн болодоггүй байһаар. Эндэхи магазинда һаалишан Д. Намсараева ажалладаг. Энэ нүхэр харюусалгата ажалтай һаалишан хүн хадаа эдеэ хоол, эд бараа хаһа саг соонь асаржа шаданагүй.

Зэдэ, Сэхир голнуудай хоорондо Бильчир нютагта «Дружба» колхозой гушаад үрхэтэ айл ажаһуудаг юм. Тэдэнэр кино харахаяа 5—6 километр газар ошохо баатай болоно.

Эдэ дутагдалнуудые колхозой хүтэлбэрилэгшэд дары усадхахын тула хэмжээ абаха зэргэтэй.

Т. Садаев,
Д. Намсараев.

Тоосоото суглаан болобо

Хэжэнгэ. Доодо-Худанай худөөгэй клубай, худөөгэй библиотекын худэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн ажал тухайгаа «Эрдэм» колхозой гэшүүдэй урда тоособо.

Нёдондо энэ клубта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри барагаар ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэгдээ. Оло дахин элидхэл, лекци, хөөрэлдөөнүүд болоһон байна. Дуу, хүгжэм болон хатар, зүжэгтэ залуушуул олоороо хабаадуулагдана. Кино харуулга һүүлэй үедэ һайжараа.

Библиотекын ажал мүн лэ зарим тэды һайжараа. Уншагшадай тоо 300 шахуу болонхой. Гүүртэ, отаранuudта нүүдэл библиотекэ эльгээгдэдэг.

Гэбэшье, клубые даагша Н. Намдаков, библиотекые даагша Д. Цыбикова, киномеханик Д. Нимаев гэгшэдэй ажал хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии гэжэ үгэ хэлэгшэд зааба. Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, ажалшадай соёл гэгээрэлэй эрилтые хүсэд хангахын тула оролдохобди гэжэ тэдэнэр үгэеэ үгөө.

Д. Доржиев.

Орлигой библиотекэ

Ахын аймагай Орлиг тосхоной библиотекэ һайнаар ажаллана. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд С. Тармаева, В. Гасько уншагшадай эрилтэ хүсэд хангахын тула оролдожо байдаг юм.

П. Журжаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зооветинститудай библиотекарь А. И. Махачкеева студентнэртэ ном дурадхажа байна.

Б. Гомбоевой фото.

Культбазадаа сугларжа сүлөөтэй сагтаа сэнгэнэ

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна эхин организаци Тохой гэжэ нютагта культбаза түхеэрһэн юм. Тэндэнь арба гаран гүүртэ, отарын малшад ерэжэ, сүлөө сагаа културнаар үнгэргэдэг, амардаг байна.

Энэ культбазын байшан соо ороходо дулаан, һаруул, сэбэр. Улаан бүдөөр хушаатай нэгэ стол байшангай тэг дунда табяатай, тэрээн дээрэнь худөө ажахын түрүү дүй дүршэл тухай номууд табяатай. Центральна, республикын газетэнүүдшье бии.

Культбазын байшангай нэгэ буланда «Родина» радиоприемник дуугаржа байдаг. Нүгөө буландань үргэн хэрэглэлэй эд бараанууд шэллэгдэмэл шкаф соо харагдана. Малшад дуратай юумэеэ эндэһээ абажа байдаг. Мүнгэеэ түсгаар ханза соо хаадаг юм.

—Наймаалагшагүй ларёгтой байхада, амар даа. Дабһа, зуруул абахын тула колхозой центр ошохонь бэрхэтэй байгша һэн,—гэжэ эндэхи малшад баясадаг. Энэ культбаза шадар ажалладаг малшад һарадаа хоёр дахин банида ороно. Элүүрые хамгаалгын газарһаа үе үе ерэжэ, малшадай элүүрые шалгадаг, үбшэлһэн хүнүүдтэ туһаламжа үзүүлдэг.

Энэ культбазада харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар табигданхай. КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолһоо абтаһан лозунгнууд бэшэгдэжэ, ханада үлгэгдэнхэй, худөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай гоё һайхан зурагуудтай плакадууд хана бүридэнь няалгатай.

Үнеэн бүриһөө хэды литр һүнэй һаагдадаг байһаниие харуулһан график эндэ үлгэгдөө. 1957 онойхиһоо һураггүй ехэ һүн мүнөө жэлдэ һаагдаха гэжэ энэ графигһаа мэдэнэбди. Жэшээнь, һаалишан Чойжиева Нина 10 үнеэнһээ сүүдхэ бүри 90 гаран литр һү һаадаг байна.

— Мүнөө жэлдэ минии үнеэдһээ ехэ һүн һаагдадаг болоо. Зарим үнеэдһээмни сүүдхэ бүри 10 гаран литр һүн гарадаг. Жэшээнь, «Минута» гэжэ үнеэнһээмни март һара соо сүүдхэ бүри 10—12 литр һүн һаагдаа —гэжэ Нина басаган хөөрэнэ.

Культбазань түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилдэг. Һарадаа нэгэ дахин малшадай үйлэдбэриин суглаан эндэ болодог, тэрээн дээрэ һаалишадай мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг, түрүүлһэн хүнүүд культбазын Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэг, дүй дүршэл тухайдань «дайшалхы хуудаһанда» толилогдодог. Иимэ суглаан дээрэ һаалишад дүй дүршэлөө абалсадаг, дутуу дунданuudаа элирүүлдэг байна.

Культбазын түлэг хүдэлмэрилжэ байха үедэнь ошоходо, нэгэ зарьман ном, журнал уншажа, нүгөө зариман (илангаяа залуу басагад, хүбүүд) ёохор, танца хатарна. Ханын хажууханаар табяатай һандалинууд дээрэ наһажаал үбгэд, хүгшэд һониноо хөөрэлдэжэ һууба.

— Манай агитатор Самбу Гармаевич Балбаров культбазада ехэхэн хүдэлмэри ябуулна гээшэл даа. Мүнөө уласхоорондын байдал тухай лекци болохонь. Лекторһоо асуужа, харюу абахал байхабди,—гэжэ эндэ суглараһан малшад хөөрэлдэнэ.

Лекци, концертын болоогүй сагта агитаторай юрын хөөрэлдөөн болодог. Гадна, колхозой зоотехнигүүд нүхэд Борисов, Воробьев энэ культбазада ерээд, малшадта ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэдэг, эдэнэй һонирхоһон асуудалнуудта харюу үгэдэг, ойлгоогүй юумыень тайлбарилжа, тобшо тодоор ойлгуулдаг юм.

Культбазада колхозой эдэбхитэд, мүн партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд болон бусад лекци, элидхэл хэдэг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна.

Эдэ хэмжээ-ябуулганууд колхозой малшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй болбосоноор амарха хэрэгтэ зорюулагдана.

Б. Бальчинов.

Ч.-Р. НАМЖИЛОВ

„Үбшэн шүдэн"

Зөөлэн машинаар зуралзуулан
ябадаг,
Зунай халуунда зуһаланда гарадаг,
Зүгөөргүй гайтай зургаанай ноён
Зүүдэлхэһээ байтагай, дуурахаа
болёо һэн.

Саашаашье, наашаашье хараад
хэбтэ,
Саһа мүльһэшье зуугаад бай —
шортоо;
Яһа үһанинь гантажа байһан мэтэ
Яаха аргагүйгөөр ярьяхань
доротоо.

Ахалагша нүхэрнай зосоогоо
уйтарһаар,
Аргын газар руу дугшуулба
хэбэртэй.
Аба, эжы, аха дүүнэрынь
уйдаһаар:
Аюул болоо һаа ямар хэсүүтэйб?
Хонгор малаан шарайтай доктор
Хоёр — гурба дахин харасагааба.
Һүүлээрнь даргын обёороошьегүй
байтар,
Һүгнэ татаад, муу шүдыень хаяба.

— Һуужашье, хэбтэжэшье ядажа
зобонхаар
Һуга татуулһамни ямар һайн бэ,—
Гэжэ бодоһоор мүнөөхи газарһаа
Гэр тээшээ манай хүн һалирба...
Зөөлэн машинаар зуралзуулан
ябадаг,
Зунай халуунда зуһаланда
гарадаг —
Зүгөөргүй гайтай зургаанаймнай
«ноён»
«Зүрхэ алдадаг» болоһоор үнихэнэй
юм.

Даадаг ажалайнь дан урагшагүй
хада,
Дали доронь билдагуушадай
хороходо,
Дээдын газарһаа донгодолго
буудаг һэн,
Дэлгэр түбшэнөөр ахамнай һүужал
һуудаг һэн.

Нойрһоо һэрихэ сагынь ододол
дүтэлөө,
«Нохойн дуун» бүришье ойртоо
хэбэртэй:
Үндэр тушаалһаань үлдэхэ гансал
үлөө,
«Үбшэн шүдэн» үнэхөөрөө хэндэ
хэрэгтэйб!?

Ц. БАДМАЕВ

Дариимын үбгэн

Хүхюун солгёо аялганууд
Худөө нютагтам зэдэлдэг.
Городоорш, худөөгөөрш һамгыем
Герой Дариима гээд шууядаг.

Дариимынгаа тиимэ алдарта
Дурагүй бэшэлби-баяртайб.
Гэнтэ намдаа нэнгэхэдэнь,
Геройтойш һууһанаа мартанхайб.

Зүгөөр заримдаа зоболонтойл:
Зонууд намай наадална ехээр.
«Герой Дариимын үбгэн» гээд,
Орой хэлэнэгүйл өөрым нэрээр.

Нүхэд, юрэдөө болигтыл даа,
Нэрэтэй обогтой бэшэ аалби.
Үшөө герой болоодүйдөө,
Үгы, гэмтэй гээшэ аалби?

Үбэлэй спортын сезоной зарим дүн, саашанхи зорилго тушаа

Манай республика дотор һүүлэй жэлнүүдтэ физкультура, спортын хэрэг урда урдынхиһаа эршэмтэйгээр дэлгэржэ байна. Колхоз, совхоз, һургуули болон предприятинуудтахи спортын хэдэн зуугаад бүлгэм ажалаа эли бодо һайжаруулаа, ажалшадые физкультура, спортдо олоор хабаадуулдаг болоо.

Үнгэрөөшэ үбэлэй спортын сезондо горьтой амжалта туйлагдаа. Саһанай орохолоор, мүльһэнэй хүрэхэлөөр санаар, конькигаар һорёо, урилдаан, хоккейшэдэй мүрысөөн хаа хаанагүй эмхидхэгдэжэ эхилээ һэн. Тэдээндэ хэдэн зуугаад залуушуул, колхознигууд, һурагшад, студентнэр, алба хаагшад хабаадалсаһан байха. Энэ мүрысөөн манай физкультурнигуудай бэлэдхэл һайнтайгаар үбэлэй сезон угтаһыень, һуралсал-һорёоной хүдэлмэриин шанарай дээшэлһые, саңашад, конькишадай урилдаанай бүришье үргэнөөр дэлгэржэ байһые харуулаа. Урдань элирээгүй байһан хүнүүд (Куделина, Алексеев, Харитонов, Оскорбин, Прудкоглядова болон бусад) хэдэн урилдаанда хабаадажа, шадабари ехэтэй болоһон спортсменүүдые буляад, шалгаран гараа.

Республика соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө конькишадай мүрысөөндэ шалгаржа гараһан хүнүүд ахадүү Монгол Арадай Республикын конькишадтай урилдахаяа ошоһон, мүн Алас Дурнын, Сибириин зональна мүрысөөндэ хабаадаха эрхэтэй болоһон байгаа.

Үнгэрэгшэ үбэлдөө конькишадай урилдаанда түрүүлээшэ хурдашуул Василий Еременко, Тамара Шевчук, эдир спортсмен басаган Утенкова республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, паровозо-вагонно заводой нэгэдхэгдэмэл команда городой командануудай дунда түрүүлжэ, мүн лэ чемпион болоһон, худөөгэйхидэй дундаһаа Хэжэнгын аймагай команда хоёрдохи жэлээ түрүүлжэ гараһан байна.

Аймаг, город, республика соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө санын урилдаан үбэлэй мүрысөөнэй эгээ һонирхолтойнь байгаа. Энэ мүрысөөндэ эрхимлэһэн Аненков, Разоренова, Савельев, Куделина, Сарина гэгшэд спортын талаар урда жэлнүүдтэ үзэгдөөгүй амжалта туйлаа. Санын урилдаагаар «Труд» бүлгэмэй команда, мүн Зайграйн, Бичурын аймагай санашад шалгаран гараа.

Үнгэрөөшэ үбэлдөө манай эрхим спортсменүүд РСФСР соохи ехэ ехэ мүрысөөндэ хабаадалсаа. Санаар, конькигаар урилдаанда, боксоор тулалдаанда командаараа хабаададаггүй байһан аад, Эрхүү, Томск, Свердловск болон бусад городуудта болоһон мүрысөөндэ хабаадажа, спортсменүүднай яһалал һайн үрэ дүн туйлаһан байна. Шатараар зональна мүрысөөндэ манайхид баһал бараг амжалта туйлажа гарадаг болоо. Эхэнэр шатаршад Лиза Гармаева, Норжима Бадмацыренова, 15 наһатай Игумнова Алас Дурна болон Сибириин зональна мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ наадажа Лиза Гармаевань нэгэдэхи, хоёрдохи һуури эзэлэлсэжэ гараа.

Ахадүү ёһоной халуун барисаанай оршон байдалда манай санашад, конькишад монгол спортсменүүдтэй мүрысөө. Монголой ниислэл хотын түг түмэн арад Нима Цыцыков, Цыцык Дармаева, Тамара Шевчук, Геннадий Алексеев болон бусадай санаар ябахые, конькигаар хурдаар гүйлдэхые ехэл һайхашаагаа һэн.

Үнгэрөөшэ үбэлэй сезондо спортын талаар эды амжалтын туйлагдабашье олон дутагдалай бии байһые тэмдэглэнгүй орхижо болохоор бэшэ. Тииһээ тиитэрээ худөө нютагуудта үбэлые муу бэлэдхэлтэй угтаһан, физкультура, спортын хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһан ушар үсөөн бэшэ байгаа.

Ерэхэ зунай спортивна сезоной урдыхиһаа үлүү ехэ удхашанартай байхыень аймагай физкультура, спортын комитедэйхид, комсомольско, профсоюзна, спортивна организаци бүрин мэдэрхэ зэргэтэй. Хахад жэл шахуу болоод СССР-эй арадуудай спартакиада эхилхэнь. Манай ороной түб хото—Москвада совет арадуудай физкультура, спортын хүгжэлтэ харуулха, саашанхи зорилгыень тодоор зааха гэһэн удхатай физкультура, спортын һайндэр болохо бшуу. Ушар иимэһээ тэрэ һайндэртэ эршэмтэйгээр бэлдэхын тулада туйлаһан амжалтаяа олониитын дунда дэлгэрүүлхэ һуралсалай-һорёоной хүдэлмэри заатагүй һайжаруулха; олон тоото ажалшадай хабаадалгатай мүрысөө ходо үнгэргэжэ байха; ниитын дундаһаа инструктор, судья, тренер гэхэ мэтэ спортивна мэргэжэлтэдые олоор бэлдэхэ, колхозой коллективүүдэй хүдэлмэри һайжаруулхын тулада саг үргэлжэ оролдохо, тэмсэхэ, түрүү спортсменүүдые худөө нютагууд руу эльгээжэ, колхозой залуушуулда заабари үгүүлжэ, туһаламжа үзүүлжэ байха, богони болзортой семинар спортын элдэб асуудалаар үнгэргэдэг болохо сагнай тулаад байна гээшэл.

Эдэ бүгэдын хажуугаар, бии байгаа спортивна хэрэгсэл, стадион, талмай, уһанда тамаралгын станци болон бүхы юумэеэ заһабарилха, колхоз, совхоз, һургуули болон бэшэшье газарнуудаар бухы хэрэгтэй юумые бариха, заһабарилха хэрэгтэй.

Паровозо-вагонно заводой «Локомотив» гэжэ спортивна бүлгэм зунай сезондо эршэмтэйгээр бэлдэжэ байгаа юм. Бүхы хэрэгсэл, талмай, стадионоо заһабарилжа байна, магазинһаа спортивна хэрэгсэл худалдажа абаа.

Зүгөөр манай республика доторхи спортын олон бүлгэм һанаа амархан, дулаан болохо үды гэһэн хэбэртэй байһаар. Иигэжэ зунай сезондо бэлэдхэлгүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Зунай спортивна сезондо бэлдэхэ хэрэгтэ комсомольско, профсоюзна, нютагай партийна органууд шиидхэхы үүргэ дүүргэлсэхэ болоно. СССР-эй арадуудай спартакиадада социалистическэ Бурят-Монголойнгоо физкультура, спортын хүгжэлтые харуулхын тула тэмсэхэ гээшэ залуушуулай, һурагшадай, студентнэрэй, бүхы ажалшадай хүндэтэй хэрэг болоно.

М. Михайлов.

ТЭЖЭЭЛ БУЙЛУУЛДАГ ЗАВОДТО

— Сайн, нүхэр Луценко, яагаа эртэ ерэбэт? — гэжэ комбинадай хашаагай үүдэнэй харуулшан нүхэр Олонев шофёрһоо асууба.

— Яараагүйдэ аргагүй. Энэ үдэр хоёр эрьехэ даалгабаритайб. Хабарай хашанха үедэ малаа һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэй ха юм,—гэжэ харюусаад, машинаяа залан, тэжээл үгэдэг склад тээшэ абаашана.

Комбинадай хашаагай үүдэндэ үшөө хэдэн олон машина жэрылдэн байба. Эдэ машинанууд Заиграйн, Хоринн, Прибайкальска аймагуудай колхозуудһаа баһал тэжээл абаашахаяа ерэе.

...Тэжээлэй складай дэргэдэ машинануудһаа гадна, хүрин шэрэтэй вагонуудта комбинированнэ тэжээл ашаалагдажа байба.

«Вагонуудта ашаалагдаһан тэжээл хайшаа эльгээгдэнэб» гэһэн асуудалда:

— Манай заводой байгуулагдаһан сагһаа хойшо һара бүри хэдэн зуун тонно комбинированнэ тэжээл Красноярска хизаарай, Эрхүүгэй, Читын, Свердловско областьнуудай колхозуудта эльгээгдэжэ байдаг. Энэ ашаалагдажа байһан вагонууд Свердловско областиин колхозуудта эльгээгдэхэ юм,—гэжэ цехын начальник нүхэр Кучанов хөөрэнэ.

Комбинированнэ тэжээлэй завод мелькомбинадай дэргэдэ эмхидхэгдэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй май һарада ашаглалгада үгтэһэн юм. Тус заводой ашаглалгада үгтэһэн сагһаа хойшо хүдэлмэришэдынь халаан, һара бүриингөө даабарие дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо оролдоно. Тиигэжэ эдэнэр һайн шанартай шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилжэ, республикынгаа колхозуудые тэжээлээр элбэгээр хангажа байна.

Хүрпээ татадаг заводһоо үлэһэн жэжэхэн овёс, комбинадһаа гараһан талханай һагшадаһан, сэбэрлэгдэһэн орооһо-тарянай үлэгдэлнүүд тэжээлэй холисодо хэрэглэгдэнэ. Энээнһээ гадна, тэжээлдэ холилсодог шрот, просо, горох, кукуруза, мел, дабһан гэхэ мэтэ ондоо областьнуудһаа асаргадана.

Заводой дүрбэн дабхар байшаниие эзэлһэн цех соо ороходо, мантан томо машинанууд түерэн хүдэлжэ байба.

Байшангай эгээн доодо дабхартань тэжээлдэ хэрэгтэй зүйлнүүд рецептынгээ ёһоор бэлэдхэгдэн шэгнэгдээд, конвейерээр өөдөө хоёрдохи дабхарта гаража, тээрмэдүүлэгдэнэ, һагшагдана. Эндэ буйлуулагдаһан тэжээл оньһон аргаар складта гоожон ороно.

— Манай колхоз заводой бии болохоһоо хойшо комбинированнэ тэжээл абаашажа, ниитынгээ малда үгэнэ. Шэмэ ехэтэй энэ тэжээлые үхэр мал, гахай дуратайгаар эдинэ. Илангаяа мүнөө хабарай хагсуу сагта ехэхэн нэмэлтэ тэжээл боложо үгэнэ,— гэжэ Тарбагатайн аймагай «Октябрь» колхозой шофёр нүхэр Луценко хөөрэбэ.

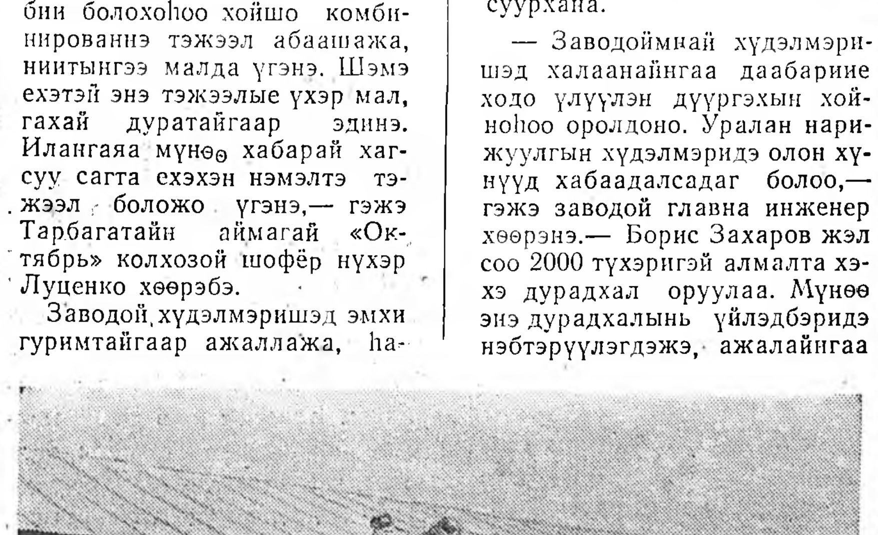
Заводой хүдэлмэришэд эмхи гуримтайгаар ажаллажа, һара, квартал бүхэндэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Заводой хүдэлмэришэд февраль, март һаранuудта һайнаар хүдэлмэрилжэ, комбинат соогоо мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһан байна.

— Халаан бүхэндэ нормоёо үлүүлэн дүүргэхэ тушаа Николай Мамайн үүсхэлые манай заводойхид үргэнөөр дэмжэжэ эхилээ. Теэд зориһондоо хүрэжэшье байнабди,—гэжэ халаанай бригадир Борис Захаров хөөрэбэ.

Үнэхөөрөө хүн бүхэн халаан бүриингөө даабариһаа гадуур 5 тонно тэжээл үйлэдбэрилхөөр зориһжонхой. Тиигэжэ һара бүридэ тэжээл буйлуулха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнэ. Бригада бүхэн һарадаа 100 тонно тэжээл буйлуулха байгаа һаа, мүнөө тэрэнээ 120 тонно, зарим бригадануудынь 150-яад тоннодо хүргэнэ. Бригадануудай дундаһаа Геннадий Пестеревэй хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада илангаяа һайн амжалта туйлаа. Эдэнэр СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоод, март һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байгаа. Тэрэшэлэн Борис Захаров, Иван Логиновой хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүн лэ һайнаар ажаллажа, һара, кварталайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргэнэ.

Залуушуулай дундаһаа Нина Минина, Лидия Пономарева, Вера Коротова гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана.

— Заводоймнай хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабарие ходо үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо оролдоно. Уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ олон хүнүүд хабаадалсадаг болоо,— гэжэ заводой главна инженер хөөрэнэ.— Борис Захаров жэл соо 2000 түхэригэй алмалта хэхэ дурадхал оруулаа. Мүнөө энэ дурадхалынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Мүн заводой цехын начальник нүхэр Кучанов баһа ондоо дурадхал оруулаад байна. Энэнь һаядаа үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ юм.

Иигэжэ Улан-Удын мелькомбинадай дэргэдэхи энэ заводой хүдэлмэришэд эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Комбинированнэ тэжээл буйлуулдаг заводой халаанай бригадир Борис Захаров сепараторай хүдэлмэрие шалгажа байна. 2. Тарбагатайн аймагай «Октябрь» колхозой гэшүүд-ахадүүнэр Луценкотэн тэжээл ашажа байна.

Б. Цыремпилов,
фотонь авторай.

СПОРТ

☆ **Хабарай мүрысөөн.** Футболоор хабарай мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Түмэрзамайхидай стадион дээрэ «Байкал», «Пищевик» бүлгэмүүдэй команданууд уулзаа. Шанга һалхитай байбашье һаань, «Байкал» бүлгэмэйхид эмхитэй һайнаар наадажа, 3:0 тоотойгоор нүгөөдүүлээ шүүгэ.

Удаань шэлэй, паровозо-вагонно заводуудай команданууд мүрысөө. Паровозо-вагонно заводойхид эрид шууд добтолгонуудые хэһэнэй удаа нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу түрүүлэн бүмбэгэ сохижо оруулһан байна. Теэд нааданайнгаа эршые һуладхангүй, удаа дараалан үшөө 2 бүмбэгэ сохижо оруулаад, шэлэй заводойхиниие илаа.

☆ **Город хоорондын мүрысөөндэ бэлэдхэл.** М. И. Чигориной кубок абахын түлөө болохо городууд хоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаха хүнүүдые шэлэн олохо зорилгоор, Улан-Удын бэрхэ шатаршадай хоорондо мүрысөөн үнгэргэгдэжэ эхилбэ.

Түрүүшын уулзалгада Малков, Игумнов, С. Самарин, Пуртов, Мадаев, Назимов, Власов, Мамилов, Павлов, Могордоев, Мельников, шатараар мастерта кандидат Сумкин гэгшэд наадаба.

Мамилов Власовтай, Назимов Павловтай наадаад шүүгдээ.

Шатараар Улан-Удын чемпион С. Могордоев Пуртовтай наадаха зуураа, 25-дахи ябадалдаа илалта туйлаа. Мельников—С. Самарин, Сумкин—Мадаев гэгшэд тэнсүү байдалтайгаар партияа хойшолуулаа.

Хоёрдохи уулзалгада Трубин Телешевтэ, Смышляев Манжигеевтэ шүүгдээ.

☆ **Ажалай резервынхидэй мүрысөөн.** «Ажалай резервнүүд» гэжэ бүлгэмэй республиканска түрүү һууриин түлөө мүрысөөн боложо байна. Эндэ хамта 14 команда хабаадалсана.

Хахад финальна мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор техническэ училищиин шатаршад түрүүлжэ ябана.

☆ **Классическа барилдаан.** Һүүлэй үедэ энэ спортоор манай республикын залуушуул ехэ һонирходог болоо. Мүнөө Кяхта, Городок, Улан-Удэ городуудта, Нохой тосхондо классическа барилдаанай секцинүүд хүдэлнэ. Һаяхан «Спартак» гэжэ бүлгэмэй спортивна зал соо мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, 30 гаран хүн хабаадалсаа. Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор бүри хүнгэн бэетэйшүүлэй дундаһаа —Бальжинимаев, хүнгэншэг бэетэй—Халтанов, хүнгэн бэетэй—Перов, дунда бэетэй—Пашков, хүндэ бэетэй Хахалов (барандаа зооветинститудай студентнэр) бултыень ахин гараа.

А. Игумнов, А. Сумкин.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Индиин коммунистическэ партиин 5-дахи онс[о] съезд нээгдэбэ

ДЕЛИ, апрелиин 7. (ТАСС). Индиин коммунистическэ партиин табадахи онсо съезд апрелиин 6-да Амритсарада нээгдэбэ гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Индиин бүхы нютагуудһаа суглараһан 600 шахуу делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана. Түрүүшын заседани дээрэ съездын президиум, хүтэлбэрилхы комитет, мандатна комисси һунгагдаа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедһээ энэ съезд амаршалгын телеграмма абаа. Тэрээн сооонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

ИНДИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ТАБАДАХИ ОНСО СЪЕЗДДЭ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет Индиин коммунистическэ партиин табадахи онсо съезддэ ахадүүгэй халуун амаршалга хүргэнэ.

Индиин компарти хадаа национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, демократическа ёһоор жэжэ, эхэ нютагаа эрхим байдалтай болгохын түлөө, эб [...] рамдал тогтонижоруулжа [...] жүүлхын тулада арадуудай хоо[...] до хани барисаа, холбоо хари[...] тогтоохын түлөө тэмсэлэй тү[...] шын зэргэдэ хододоо ябаа юм.

Индиин арадай амин шу[...] аша туһын түлөө, Инди Сове[...] Союз хоёрой арадуудай хани б[...] саае бэхижүүлжэ хүгжөөхын тү[...] тэмсэлдээ саашадаа амжалта [...] лахыень Индиин коммунистич[...] партида КПСС-эй ЦК хүсэнэ.

Советскэ Со[...]
Коммунистическэ пар[...]
Центральна Ком[...]

Мүн тэрэшэлэн Хитадай Ар[...] Республикын, Японой, США[...] бусад хэдэн оронуудай комму[...] тическэ партинуудһаа амарша[...] телеграммануд абтаа.

Үдэшэлэн Амритсарада съе[...] делегадуудай хүндэлэлдэ 10 [...] ган хүнэй митинг болоо.

Австралиин коммунистическэ партии[н] XVIII съезд нээгдэбэ

ПЕКИН, апрелиин 7. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ мэдээсэнэ: Австралиин коммунистическэ партиин XVIII съезд апрелиин 4-дэ Сиднейдэ нээгдээ.

Профсоюзай ажал-ябуулагшад, ухаан бодолой ажалтан, шахтёрнууд, фабрика, заводуудай хүдэлмэришэд, морягууд, Австралиин фермернүүд делегадуудай дунда бии.

Бүхы дэлхэй дээрэ социализмын айхабтар ехээр хүгжэн ургажа байгаа таатай зохид үедэ съездмнай болохонь гэжэ съезд нээхэ зуураа партиин ЦК-гэй түрүүлэгшэ Р. Диксон мэдүүлбэ. Советскэ Союзай, Хитадай һүүлэй амжалтанууд энэ хэрэгтэ нилээд ехэ туһа болоо гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Ядерна туршалга болиюулха тухай Советскэ Союзай шиидхэбэри хадаа «Советскэ дипломатическа хэмэл одон мүн» гэжэ Р. Ди[...] мэдүүлээ. Энэ һүүлшын «х[...] одониинь» мүнөө манай то[...] дээгүүр ниидэжэ ябаа советскэ[...] мэл одонтой хамта юу харуу[...] гэхэдэ, капиталистическэ систе[...] булюу һайн гэдэгэй буруу [...] ень элеэр харуулаа гэжэ тэ[...] лэгдэбэ.

Съездын боложо байһан зал[...] иимэ уряа лозунгнууд хадаа[...] «Эгээл дээдэ тушаалтанай [...] рондо хэлсээн болог гэһэн эр[...] табинабди!», «Буу зэбсэг хур[...] гахын, ядерна буу зэбсэг хо[...] хын түлөө!», «Индонезиһээ һа[...] холодуулагты!», «Мензисэй п[...] тельство үгы болон һалаг!».

Советскэ Союзай, Хитадай, [...] бусад оронуудай олон коммуни[...] ческэ партиһаа абтаһан амар[...] ганууд делегадуудай нэрьемэ[...] га ташалган доро съезд дээр[...] шагдаа.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерац[и] гүйсэдкомой XVII сессиин шиидхэбэрин[ь]

БУДАПЕШТ, апрелиин 7. (ТАСС). Мартын 30-һаа эхилэн апрелиин 2 хүрэтэр Будапештдэ Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин гүйсэдкомой XVII сесси болоо. Энэ сессиин абаһан данса документнүүд Будапештдэ толилогдобо.

«Эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлые бүри шангадхаха тухай, профсоюзна организацинуудай эгээл шухала ниитэ зорилгонууд тухай» гэһэн шиидхэбэри соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн IV-дэхи конгрессэй болоһонһоо хойшо атомна дайнай аюул бүри ехэ болоо. Томо томо капиталистическэ гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хүсэрхэлгын политикаяа ябуулһаар, «хүйтэн дай» һүжэрөөһөөр. Тэдэнэр буу зэбсэг улам ехээр бүтээнэ, эзэрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулжа үргэдхэнэ, олон гүрэнэй газар дээрэ өөһэдынгөө сэрэгэй базануудые, ядерна һомотой ракетэнүүдые табиха талмайнуудые байгуулна.

Атомна дайнай аюул айхабтар ехэ боложо байна. Юундэб гэхэдэ, хүн түрэлтэниие олоорнь хюдаха шэнэ түхэлэй буу зэбсэг бүтээгдэнэ, мүн тон ехэ һандаргалта хэхэ шадалтай водородно бомбонууд, түби хоорондын баллистическэ ракетэнүүд бии болгогдонхой. Мүнөө водородно буу зэбсэгэй тэһэлэн туршагдадаг дээрэһээ боложо, олон миллион хүнүүдэй махабадада, ами наһандань ехэ аюул тохёолдуулагдажа байна. Тиимэһээ термоядерна буу зэбсэгэй туршалга болиюулха тухай асуудалай шиидхэлгые багаханааршье хойшолуулхын аргагүй гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Термоядерна буу зэбсэгэй туршалга болиюулха тухай СССР-эй Верховно Соведэй абаһан тогтоол хадаа хүн түрэлтэниие абарха гэжэ Советскэ Союзай эрмэлзэжэ байһан тухай гэршэлнэ. США Англи хоёрой правительствонуудай иимэ шиидхэбэри абаа һаань, атомна дайнай аюулые эсэслэн зайсуулха хэрэгтэ шиидхэхы алхам хэгдэхэ байгаа.

Эб найрамдалай түлөө, дайнда бэлэдхэхэ политикые буруушаан, буу зэбсэг хуряалгахын, эбтэй эетэйгээр зэргэ оршохын түлөө хамтын тэмсэл хэхын тулада бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин хүсые нэгэдүүлхэ гээшэ профсоюзуудай эгээл шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ ВФП-гэй гүйсэдком тоолобо.

ФРГ-е атомна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэ тухай парламентынь шиидхэбэриин тон аюултай байһан д[...] һээ Европын оронуудай профсо[...] дай болон ажалшадай конфе[...] үнгэргэжэ, атомна дайнай аю[...] зайсуулхын түлөө тэмсэгшэдэ[...] сые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ туһа ху[...] гэһэн тогтоол ВФП-гэй гүйсэ[...] абаа.

Баруун Германиин армиие ат[...] буугаар зэбсэгжүүлхэ гэһэн ФРГ[...] парламентын шиидхэбэри Евро[...] арадуудай, бүхы дэлхэйн араду[...] энхэ амгалан байдалда тон [...] аюултай гэжэ сессиин абаһан [...] руун Германиин ажалшадта хан[...] га» гэжэ документ соо хэлэг[...] ФРГ-гэй парламентын тэрэ ш[...] шиидхэбэриие болиюулхын [...] эрид шанга хэмжээ абахыень [...] лан, ВФП-гэй гүйсэдком ФР[...] бүхы ажалшадта хандаба.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэй[...] конгрессһээ хойшо капиталист[...] скэ оронуудай ажалшадай ба[...] бүри муу болоо, гэжэ «Ажалш[...] экономическа, социальна байда[...] хай, мүн шухала эр[...] нүүдые бэелүүлхын түлө[...] дэнэй тэмсэлые хүгжөөхэ [...] хай мэдүүлгэ» соо ВФП-гэй гү[...] ком тэмдэглээ. Томо томо ка[...] листическэ гүрэнүүдэй эконо[...] һүүлэй үедэ доройтон муудажа [...] һэнһээнь боложо, США-да 5 [...] лион гаран ажалшад, Канадад[...] мянган ажалшад мүнөө яма[...] ажалгүй болонхой.

Капиталистическэ монопол[...] мүнөө предприятинуудаа олоор[...] жа, хүдэлмэришэдые намнана, [...] лин хүлһэ бага болгоно. Эдэ бү[...] дэ эсэргүүсэн, мүн ажалгүйн [...] тэдхэмжэ дээшэлүүлхын, нал[...] дые доошолуулхын, салин [...] дээшэлүүлхын, салин [...] доошолуулангүйгөөр хүдэл[...] риин үдэрые хороолгохын [...] лөө бүхы ажалшад хүсэеэ нэг[...] лэн тэмсэхэ ёһотой. Энэ [...] рэгые профсоюзна орга[...] цинууд саг дары эмхидхэн [...] гойлхо уялгатай гэжэ ВФП-гэй [...] сэдком мэдүүлбэ.

«Майн нэгэнээр дашарамду[...] даһан хандалга» ВФП-гэй гү[...] ком абаа. Эб найрамдалай т[...] өөһэдынгөө эрилтэнүүдые лү[...] хын түлөө бүхы дэлхэйн ажалш[...] нэгэдэлгын агуухэ үдэр болго[...] оной майн нэгэнние тэмдэглэхэ[...] бүхы оронуудай эмэгтэй, эр[...] ажалшадые ВФП-гэй гүйсэ[...] уряалаа.

КИНО

Адресгүй басаган

Иимэ нэрэтэй, үнгэтэ кинокомеди республикымнай кинотеатрнуудта харуулагдажа байна. Кино харагшадта хүндэтэй боложо байһан, бэлигтэй залуу артистнар Николай Рыбников Светлана Карпинская хоёр тус фильмын гол геройнорые наадана. Энэ фильмын гол удха тухай тобшохоноор хэлэбэл, иимэ байна:

Харгы замда уулзаһан залуухан хоёр зүрхэнэй хуби заяагаа холбожо, хамтаран һууха ябадалда хэрэгтэйшье, хэрэггүйшье юумэн хэды олон ушарнаб. Теэд кино табигшад зохёолойнгоо зорилгые бэелүүлхын тулада, эдэ дурлашаһан нүхэдые бэе бэеһээнь һалгаажа, элдэбын ушарал болон юрын гасаланда оруулна. Тиигээгүй һаа, ямаршье кино болохогүйнь мэдээжэ.

...Барилга дээрэ монтажнигаар хүдэлдэг залуу хүдэлмэришэн Паша Гусаров (наадагшань Николай Рыбников) амаралтаһаа бусажа ябатараа, Катя Ивановатай (наадагшань Светлана Карпинская) уулзашана. Тэдэ хоёр түрүүшээр хадхуу, енгүүгээр дуугаралсаад, бэе бэеэ ойлголсоногүй. Биледээ үгы болгожорхёод; Катя яла түлэхээ забдана, тиигэһээр байтарнь Паша тэрэ басаганай билет, документнүүдые гаргажа үгэбэ. Газаа тамхи татажа байхадаа, тэдэниие газарһаа олоһон байгаа. Иигэжэ Катя Паша хоёр танилсаад, хүн шэнгеэр хөөрэлдэжэ эхилнэ. «Восход» артелиин түрүүлэгшэ, шүүмжэлэл тэсэдэггүй Клячкин тухайда Катинь хөөрэнэ.

Тиигэһээр ябатар поездоншье Москва хүрэбэ. Вокзал дээрэхи шааялдаан соо залуу хоёр зугаалжа шадангүй һалана.

Хэзээ һүүлдэ, хүн зоной сүлөөрһэн хойно Паша автобусой сонхоор Катиие гэнтэ харажархиходоо: «Адресаа, адресаа»...—гээд хашхарна. Теэд «Николо...» гэһэн дутуу ядуу харюу дуулаад үлэшэнэ.

Харин Москвада арбан дүрбэн Николо... переулогууд бии байгаа бшуу. Бэдэрхэ гээ һаа, зургаа мянган гэр байра шалгажа гараха ушартай болоод байнабди гэжэ Митя нүхэрынь Пашада хэлэбэ. Тэрэ хоёр Катиие бэдэржэ эхилнэ.

***

Катя тэрэ үедэ үбгэн баабайндаа байһан байгаа. Нэгэтэ үбгэн баабайнь зээ басаганайнгаа бэлиг шадабариие шалгуулхын тула, театрын гардеробто ажал хэдэг танил нүхэрөө урижа асарна. Тэдэнэйдэ хэдэ хэдэн һонин ушарал болоно. Үбгэн баабайнь зээ басагандаа концерт табюулба. Теэд тэрэншье үрэ гараагүй. Тэрэ басагые «театрта орожо шадахагүй» гэжэ мүнөөхи гардеробшон һанамжаяа хэлэжэрхибэ. Уданшьегүй Катя лифтдэ хүдэлдэг болоно. Эндээ удаан торосолдобогүй. Лифтын ходо эбдэрдэг байхадань, гэр байрые эрхилэгшэтэй хэрэлдээд, Катя баһал ажалгүй үлэшэнэ.

Үнгэрһэн энэ хугасаа соо Паша Митя хоёрнай бэдэрэлгээ үргэлжэлүүлэн, элдэбын уршагта ябадал гатална. Нэгэтэ Паша милицидэшье хоноод гараха баатай болобо. Нэгэ квартирада тэдэнэй ороходо, хэншьегүй хон жэн байжа, томо нохой харгыень хаагаад, байраһаань хүдэлгэнэгүй.

Катимнай Комаринскиин гэрэй ажал хэжэ байтараа, өөрынгөө гэмээр бэшэ, харин тэдэнэй бүдүүлиг зантай тааралдангүй, баһал юу хүүгээ үргэлөөд үйлсэдэ гарана. Нэбтэртэрээ бороодо сохюулһан Катиие Митиин хани басаган—Оля гэртээ харижа ябатараа хараад, байрадаа урижа абаашана.

***

Катя моделиин байшанда хүдэлхээ ороно. Эндэншье юумэ бүтээд үгөөгүй. Яахадааб гэхэдэ, нэгэтэ үдэшын плати зондо харуулжа байтараа Катя сонхын саана Пашын ябахые обёоржорхёод, газаашаа гүйжэ гарана. Энээнһээ боложо, Катя ажалһаа гаргагдана. Манай һанахада, Катя өөрынгөөл дураар болоно, заримдаа хэхэ юумээшье хэнгүй, хэгдэхэгүй юумэнүүдые сценариин авторай дураар хэхэ баатай болоно. Теэд Катиин образые хараад, хэһэн бүхы уршагта юумыень ойлгоод байхадаа бидэнэй зосоо нэгэ заа аягүй шэнги болоно. Һаяхан хори хүрэжэ ябаһан басаган малгайгаа табиһан газар манай гээд, Москва соогуур ябахадаа яана гээшэб. Эндэ артистнар зэмэтэй бэшэ. Светлана Карпинская Катиин ролиие яһала болохотойгоор наадана. Теэд ролинь хооһон һэбхи ха юм. Мүн Пашын (Николай Рыбниковэй) хэхэ юумэ бүри бага, огто үгы гэхэдэ болохо. Москва соогуур нүхэртэеэ зайжал ябана. Юу хэдэг хүн бэ? Паша Митя хоёрой барилгын хүдэлмэридэ байһаниинь харуулагдана. Теэд энэнь туһа болоногүй. Митя Паша хоёрые хараһан лэ хүн түбхын түрүүн зайгуулнууд, баабай, эжын «баарһанууд» гэхэл байха.

Юугээр энэ ябалган дүүрэнэб гэхэдэ, Катя Москва хотодо мүр харгыгаа алдаад, хэхэшье, һурахашье юумээ олоогүй. Холын Сибирьтэхи барилгада ошохоёо тэрэнэй билет абаад, вагондо һуугаад байхадань Оля, мүн тэрэнэй хододоо (энэ кино соо гурба дахин уулзалгада хожомдоһон) хожомдодог Митя, Пашатай үрдижэ ерэнэ.

Паша Катитай одоо ябууд уулзажа, бү яба, үлэ гэжэ байжа гүйнэ. Тиигэжэ тэрэ хоёр тэбэрилдэһээр Москвагай нэгэ вокзалай перрон дээрэ үлэшэнэ.

Иигээд лэ хүнүүдые заа зуу энеэлгээд, энэ комеди һанаһанда хүрэнгүй, дүүрэшэнэ. **С. Ангабаев.**

*«Мосфильм» киностудиин режиссер Э. Рязанов Л. Ленчын сценаряар табиба.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни и экономики — 47-59. пропаганды и местной информации —3[...] культуры и быта — 34-0 5, писем трудящихся и переводов — 24-74. корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00703. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №